

చందమామ

జనవరి 1984

A circular illustration of a monkey with a long tail, holding a banana and a small object, set against a green background. The monkey is depicted in a dynamic pose, with its tail curled around its body. The background is a solid green color, and the entire illustration is enclosed within a circular frame.

అదే, అధ్యయన ద్వారా పొందగలగలిగిన విషయాలను, సమర్థతను గురించి, అధ్యయన ఫలితాలను తెలుసుకుని
విషయాలను తెలుసుకుని, అధ్యయన ఫలితాలను తెలుసుకుని, అధ్యయన ఫలితాలను తెలుసుకుని

சென்னை, 15 செப்டம்பர்: தமிழக அரசு, காவல்துறை மற்றும் போலீஸ் சேவையில் பணிபுரியும் 100,000 க்கு மேல் அதிகமான பணியாளர்களுக்கு பதவி உயர்வுகள் வழங்கும் திட்டம், 2018-19 ஆம் ஆண்டில் நடைமுறைப்படுத்தப்படும் என தெரிவித்துள்ளது.

[illegible]

பாடல் : கல்கீதா 11-வா-பா-மூலம் மனத்தினின்றொழிவி 4-வது பாடலாகும்.

சென்னை, 15.05.2019

[illegible][illegible]

2016, 10/20/2016, 10:20:00 AM, 10/20/2016, 10:20:00 AM, 10/20/2016, 10:20:00 AM

[illegible][illegible][illegible]

సూచన : పేజీల చుట్టూ లోకల్ కలర్స్ వాడేటప్పుడు ప్రాంతీకం చేయకండి. పేజీల చుట్టూ వైట్ కలర్ వాడండి.

日主：己未

మెలడీ పమర్లీషోంది

అంకుల్ స్టూజీ

పారే

రాపర్ దోపిడీ లో.

వీలేదు అబ్బాయిలూ
నా ఖజానాను
ముట్టుకుంటే ఊర్కాను.

కంగారు పడొద్దు అంకుల్.
మాకు కావల్సింది
మీ మెలడీ రాపర్లు మాత్రమే,
10 రాపర్లకు ఒక స్టికర్
ఉచితంగా దొరుకుతుంది.

మీ డిస్కో స్టేషీనుకు స్టికర్లు ఉచితంగా!!

రండి పట్టాలూ! మీ ప్రభుత్వం దిస్కో స్టేషీనులను
సేకరించటం వెంటనే మొదలుపెట్టుంది. ఇందులో
మొత్తం 30 ఉన్నాయి. ప్రతి స్టికర్ కోసం మీరు ఏం
చెయ్యాలంటే, 10 మెలడీ టాఫీల కాపీలు కావల్సి, మీ సొంత
ఇంటెస్ట్ వ్రాసిన ఒక కవరుపై వీలై నైవల స్టాంపు
అంటించి ఈ చిరునామాకు పంపండి.

మెలడీ టాఫీ, పాకెట్ ప్రొడక్ట్స్ ప్రై. లి.

నిర్మాణ హృన్, 254-బి, డా. అనిలసెంటో రోడ్,
హందాయి-400 025.

కొత్త పారే

మెలడీ టాఫీ

కారమెల్ మరియు చాకలెట్ యొక్క
రుచికర మధుర సంగమం.

ఉచితం!

కౌంటర్ టాపర్

☆☆☆☆☆

5 స్టార్

మీకు నచ్చిన చాక్లెట్ బార్

వత్సరమైన లేబుల్ గల ప్రతి 500 గ్రాముల
బోర్న్ విటా డబ్బా లేదా రిఫిల్ ప్యాక్ లోపల

కౌంటర్ టాపర్

బోర్న్ విటా

త్వరపడండి! సరుకు పరిమితంగా ఉంది!

ప్రపంచ రుసుము లేదు

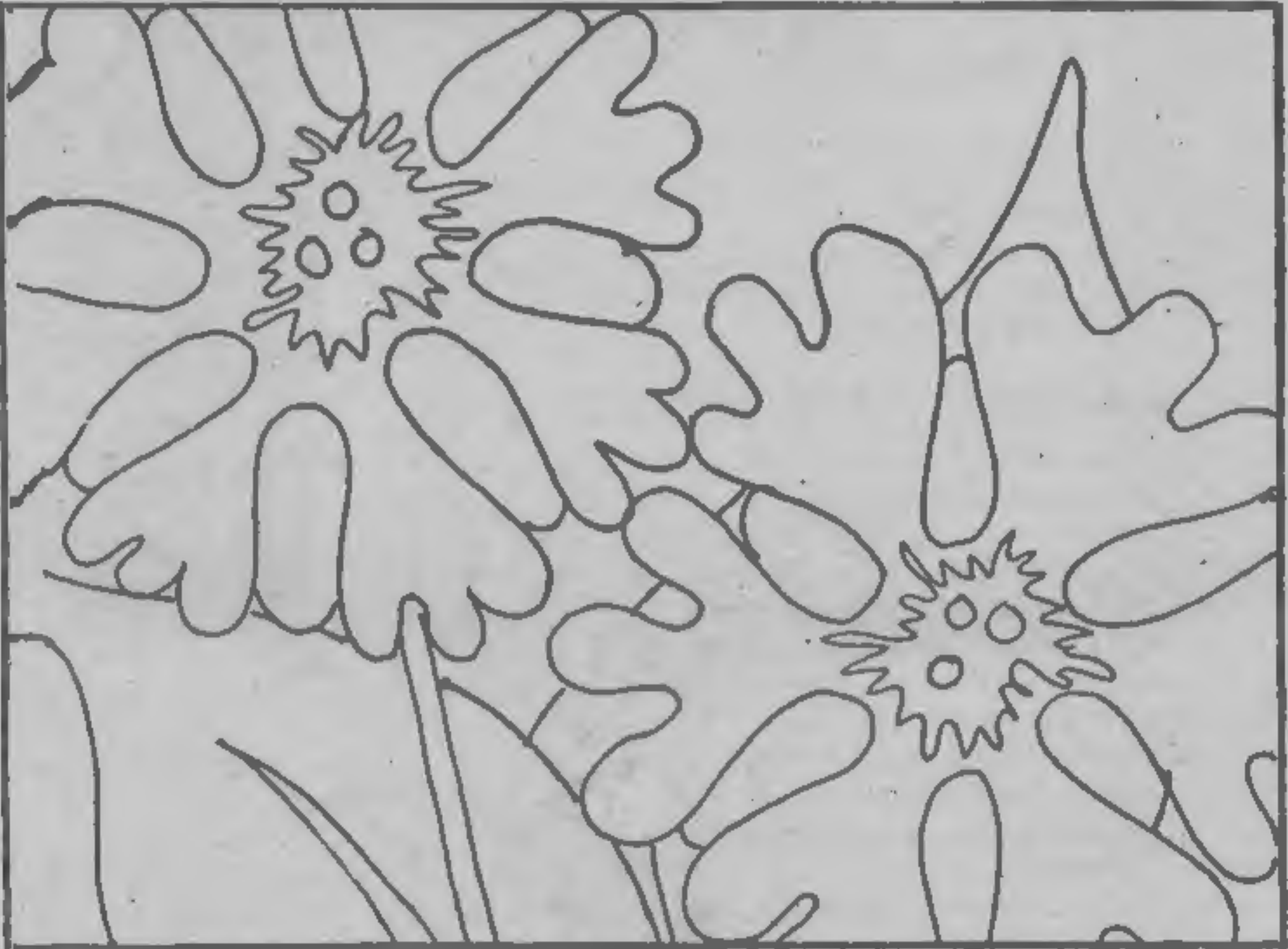

చందమామ కేమెల్
రంగుల పోటీ

ఐహమతులు గెలవండి
కేమెల్

1 ప్రథమ ఐహమతి రూ. 15/-
3 రెండవ ఐహమతి రూ. 10/-
10 మూడవ ఐహమతి రూ. 5/-
10 సర్టిఫికేటు

చుక్కలు పెట్టిన గీత వెంట కత్తిరించండి.

ఈ పోటీలో 12 సంవత్సరాల లోపల వయస్సు కల పిల్లలు పాల్గొనవచ్చు.

పైన చూపించబడిన చిత్రాన్ని పూర్తిగా కేమెల్ రంగులతో నింపి దిగువ చిరునామాకు పంపండి:

పో. ఖా. నం. 9928 కొలాహ, వొంబాయి-400 005.

న్యాయనిర్ణేతలచే చివరి నిర్ణయం. దీనికి అందరూ కట్టుబడాలి. ఈ సందర్భంగా ఎలాంటి వ్యవహారాలు జరుపబడవు.

Name: ..... Age: .....

Address: .....

.....

ఈ కేటీ లోపల ఎంట్రీలను పంపండి: 31-1-1984

CONTEST NO34

Vision/CPL 83169Tel.

ప్రియమైన స్నేహితులారా!

నా పేరు కొయిప్పా. నేను సోవియట్ యూనియన్ నుండి వచ్చిన అత్యున్నత. ఎవ్వరు భారత దేశంలో జీవించడానికి వచ్చాను. మా లాగే - తపాలా దిళ్ళుల సేకరణ అంటే నాకు కూడా చాలా ఇష్టం. నా దగ్గర అన్ని సైబరానీ, రూపాయి తేజో వంటి స్టాంపులు ఉన్నాయి - పచ్చని, ఎరుపులు, అంకరీలు, క్రిడలు మొదలైన వాటి గురించినవి... సరే, ఇలా ఎంతైనా చెప్పవచ్చును.

మీరు కూడా మంచి ఉత్తేజకరంగా స్టాంపులను సేకరించుకోవచ్చు...

ఈ విషయంలో నేను మీకు సహాయపడగలను... సోవియట్ తపాలా దిళ్ళులు అందంగా ఉంటాయి... వాటి మీద అనేక అంశాల గురించిన అందమైన రంగు రంగుల బొమ్మలు ఉంటాయి. ఇ తపాలా దిళ్ళులు, మా స్టాంపుల సేకరణ హామీ మరియు అవసరమయ్యేటప్పుడు, ఉత్తేజకరంగా చేయవచ్చుగా, వాటి వ్యాసాల మీద ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకుంటారు - అంతేకాదు... ఇవి ఎన్నో విధాల ప్రదర్శనకరమైనవిగా మీరు తెలుసుకుంటారు.

వెంటనే సేకరించడం ప్రారంభించండి.

1. ఈ క్రింది వాటిలో నుండి మీరు యిష్టమైన అంశాన్ని ఎంపిక చేసుకోండి.
  - అంకరీలు • క్రిడలు-ఎవోద వర్కరు • పచ్చని • ఎరుపులు
  - కళ (చిత్రలేఖనం, కార్టూన్లు మొ.) • సముద్ర దేవతలు • రవాణా (రైల్వేలు, విమానాలు, వాతావరణం) • అక్షరాలు మరియు పదాలు
  - కమ్యూనిస్టు పార్టీ • తెలివీ • అస్పృశ్యత్వ స్టాంపులు.
2. ఎవ్వరు ఈ హామీ పదుపాదుల్ని పరిశీలించండి - మీరు ఖచ్చితమైన విలువ మీదకు మీరు తపాలా దిళ్ళులు అభివృద్ధి చేశారు. కొయిప్పా నుండి అత్యున్నతమైన అనేక అంశాలు మీకు ఉంటాయి. అంతేకాకుండా, తపాలా దిళ్ళులగురించి దిగువన ఉన్న ప్రత్యేక లక్షణాలు మీరు అభివృద్ధి చేశారు. ప్యాకెట్లు, అల్బమ్లు, కొత్తగా ప్రచురితమయ్యేవి, వాటిని పని, వాటిని పనిపించేవి స్టాంపులు, మొదటి రోజు కేవలం వీటి ద్వారా జాబితాలో ఉన్న పాతా అభివృద్ధి - ఉచితంగా.
3. మా సేకరణ ఎంత త్వరగా పెరగాలో నిర్ణయించుకుని, ఈ క్రింది వాటి నుండి ఎంపిక చేసుకోండి.

సేకరణ మీద	మీరు	మా ఎంపిక
చెల్లించండి	అభివృద్ధి	
ఎ. రూ. 25	500 పైగా స్టాంపులు	1 రేరా అంతకంటే ఎక్కువ అంశాలు.
బి. రూ. 50	1000 పైగా స్టాంపులు	1 రేరా అంతకంటే ఎక్కువ అంశాలు
సి. రూ. 100	2000 పైగా స్టాంపులు	కనీసం 3 అంశాలు
డి. రూ. 200	4000 పైగా స్టాంపులు	కనీసం 5 అంశాలు

4. మీరు కావలసినదేమిటో ఎంపిక చేసుకున్న తరువాత దీనిని ఎక్స్ ప్రెస్ ద్వారా పంపండి. (ఎ) మా పేరు (బి) మా చిరునామా (సి) మీరు ఎంచుకున్న అంశం, రేరా అంశాలు (డి) మీరు ఎంచుకున్న సేకరణ. దీనికోసం దీనిని ఎక్స్ ప్రెస్ ద్వారా ప్ర.తి., న్యూ ఢిల్లీ పేరిట మన ఆస్టర్ అర్డర్/బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్ పంపించండి.

CHINAR EXPORTS PVT LTD
 101-A, Surya Kiran, Kasturba Gandhi Marg,
 New Delhi-110001. (INDIA)
 Phones: 35-2023, 35-2123
 • Cable: VILPANA • Telex: 314212
 స్టాంపులు అవలభ్యమేమి, వర్తమానంగా మా అర్డరు అందించే తరువాత రెండు వారాలలో, ఎక్కడా పొందే పాతా తక్కువ స్థితిలో మీరు అందుకొంటుంది మీరు పూర్తి సమీక్ష కోరుకుంటున్నాను.

మీరు అన్ని కరోనా షూ స్టోర్స్ లలోను, సోవియట్ పుస్తక దుకాణాలలోను కూడా సోవియట్ స్టాంపులు కొనుక్కోవచ్చును.

చందమామ

సంస్థాపకుడు : 'చక్రపాణి'

సంపాదకుడు : నాగిరెడ్డి

ఈ నెల బేతాళకథ ["పద్మనాభుడి పెళ్ళి"]కి ఆధారం యన్. శివనాగేశ్వరరావు రచన.

మనిషి లేనిపోని ఆశలకు పోక, ఉన్నంతలో తృప్తిపడాలన్న సలహా, మంచిదే. కాని, పరిస్థితుల ప్రభావం అందుకు అనుకూలించనప్పుడు మనిషి ఉన్నదానిపట్ల అసంతృప్తి చెందక తప్పదు. అది, లేనిపోని ఆశలకు పోవడం కాదు. ఈ నాస్తవం "పెట్టుబడి ఉచితం" అన్నకథలో తెలుసుకుంటాం.

అమరవాణి

వసంత క్షాయతే భేదః, కాకస్య చ వికస్యచ,
నకర్వా వ్యవకో భేదః, సమయే ఏవ క్షాయతే.

[కాకి, కోకిల ఒక్కలాగే కనబడతాయి. కాని, వసంత ఋతువులో వాటి భేదం తెలుస్తుంది. ఉత్తముడూ, అధముడూ ఒక్కలాగే కనబడతారు. కాని, అవసరంలో వాళ్ళల్లోని భేదం తెలిసిపోతుంది.]

సంపుటి 74

జనవరి '84

సంచిక 1

విడి ప్రతి : 2-00

::

సంవత్సర చందా : 24-00

చందమామ కబుర్లు

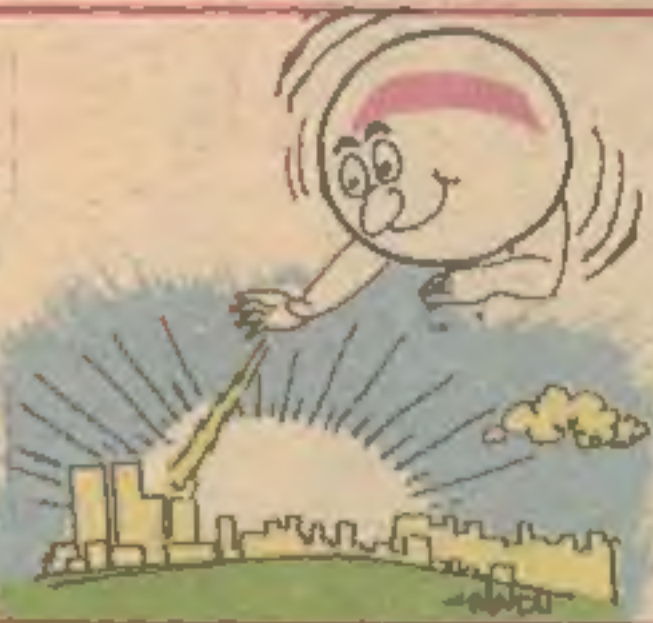

ఆజ్ఞలు పాటించే ఓడ

జపాన్ దేశానికి చెందిన కినోకావామారూ అనే ఓడ, నావికుడు 'పో' అంటే ముందుకు పోతుంది. 'ఆగు' అంటే ఆగుతుంది. ప్రపంచంలో ప్రవ్రతమరిగా మాటలతోనే అదుపు చేయగల యంత్రాన్ని అమర్చిన ఈ ఓడలో నావికుడి ఆజ్ఞలు విని, వాటి ప్రకారం ఓడను నడవడానికి ఇంజను గదిలో ఇంజనీరు లేడు. కాని స్థానంలో కంప్యూటర్ వున్నది.

సౌరశక్తితో విద్యుచ్ఛక్తి

కారిఫోర్నియాలోని 'సోలార్ ఒన్' అనే ప్రయోగశాలలో 1988 వ సంవత్సరం నాటికి — పదిహేను వేల బ్రహ్మాండమైన అద్దాల ద్వారా సూర్యకాంతిని ఎడారిలోని ఉప్పుకట్లాకం మీదికి ప్రసరింపజేయడం జరుగుతుంది. దీనివల్ల యాభై వేల ఇళ్లకు సరిపడే విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి కాగలదని 'నైన్స్ డైజెస్ట్' పత్రిక తెలియజేస్తున్నది.

ప్రపంచంలో పెద్ద పూల హోదం

జమైకా (అమెరికా)లో ప్రసిద్ధుడైన ధారతీయ యోగి చిన్మయ్ వది వేల గీతాలను పూర్తి చేసిన సందర్భంగా ఆయనకు ఒక పెద్ద పూల హోదం సమర్పించారు. పది వేల పూలతో అర్చిన ఈ పుష్పహోరమే ప్రపంచంలోకెల్లా పెద్ద హోరమని చెబుతారు. యోగి చిన్మయ్ పొండి చేరిలోని శ్రీ అరవిందాశ్రమంలో సుశీకులైనవారు.

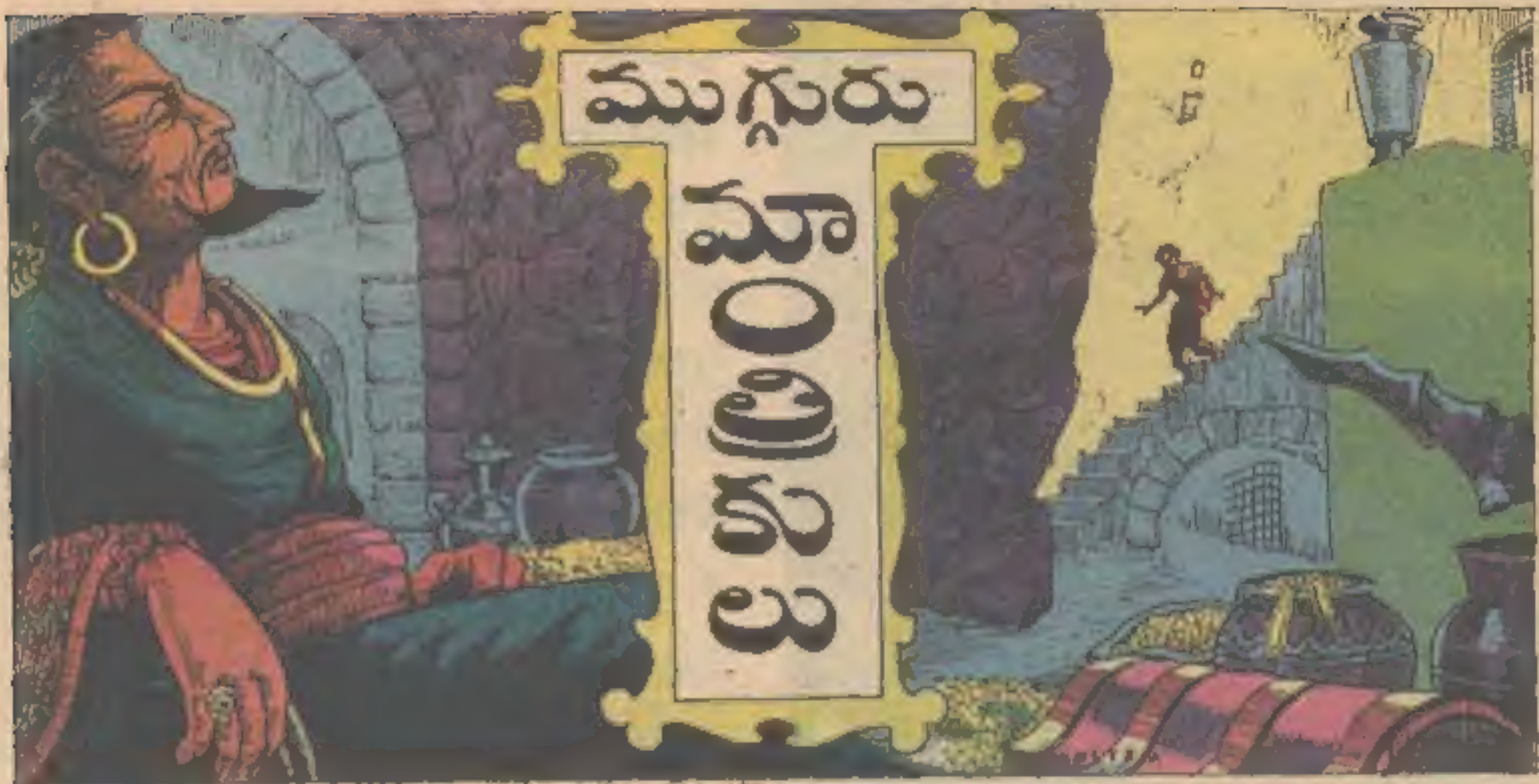
మీకు తెలుసా?

1. భూగర్భంలో ప్రపంచంలోకెల్లా చాలా పెద్దదైన గుహలు ఎక్కడున్నాయి?
2. పెద్ద పెద్ద మంచుగడ్డలు ప్రపంచంలో ఏ ఏ ప్రాంతాలలో కనిపిస్తాయి.
3. ప్రపంచంలోకెల్లా ఎత్తైన జలపాతం ఎక్కడ ఉన్నది?

4. ప్రపంచంలోకెల్లా పెద్ద అగ్నివర్షకం ఎక్కడున్నదో చెప్పగలరా?
5. అసియా ఖండంలో అతి పెద్దదైన కృత్రిమ సరస్సు ఎక్కడున్నది?

(సహారావారు 64వ పేజీలో)

9

[మహామాయుడి నుంచి పింగళుడు అద్భుతశక్తులు గల వస్తువులన్నిటినీ హరించగానే, భల్లూక పర్వతాల మీద గల దుష్టశక్తులన్నీ విజృంభించినై. పద్మపాదుడు భల్లూకకేతుడి కోసం పింగళుణ్ణి పంపాడు. పింగళుడు భల్లూకకేతుణ్ణి తీసుకువచ్చాడు. అప్పుడు పిగాచా లన్నీ పెద్దగా అరుస్తూ భల్లూకకేతుడు వున్న చోటుకు పరిగెత్తుకు రాసాగాయి. తరవాత—]

త్రమ వద్దకు పరిగెత్తుకు వస్తున్న పిగాచా లను చూసి, పద్మపాదుడు చిరునవ్వు నవ్వాడు. భల్లూకకేతుడు మాత్రం వాటి కేసి చూసి, అయిష్టంగా తల పక్కకు తిప్పి, పింగళుడికి ఎంతో వినయంగా నమస్కరిస్తూ, “ప్రభో, ఈ క్షుద్రజీవాలకు నేను నాయకుడుగా వుండలేను. దయవుంచి నన్ను మీ వెంట తీసుకు పొండి!” అన్నాడు.

పింగళుడు జవాబేమీ చెప్పలేదు. అప్పుడు పద్మపాదుడు, భల్లూకకేతుడి భుజం తడుతూ, “భల్లూకకేతా! నువ్వు ఈ పర్వత ప్రాంతాల, ఈ రక్కసిగణానికి నాయకత్వం వహించి బతకటమే అన్ని విధాలా మంచిదని నా అభిప్రాయం!” అన్నాడు.

“అయ్యా, ప్రభో! ఆ జీవితం ఇక నాకు వద్దు!” అంటూ భల్లూకకేతుడు,

పద్మపాదుడికి సాష్టాంగ ప్రణామం చేశాడు.

అంతలో పిశాచాలన్నీ వారిని చుట్టుముట్టి, “భల్లూక కేశ కా, మారాజా! ఓహోం! ఓహోం!” అంటూ అరవసాగాయి. కర్ణకఠోరంగా వున్న వాటి వికృత నాదాలను విని, పింగళుడు చీదరించుకుంటూ, “పద్మపాదా! నాకు ఒక మంచి ఉపాయం తోస్తున్నది. అలా చేస్తే, భల్లూక కేశుడికి, మనకూ కూడా అన్నిసమస్యలూ విరగడవుతవి!” అన్నాడు.

“ఏమిటది?” అన్నాడు పద్మపాదుడు.

“భల్లూక కేశుడికి మనను సేవిస్తూ బతకాలని వుంది. ఆ కారణం వల్ల

అతడు ఈ పిశాచాలకు నాయకుడుగా, ఈ పర్వతప్రాంతాల వుండేందుకు అంగీకరించటం లేదు. మనం ఈ పిశాచాలను ఇలాగే వదిలిపోతే, అవి ఎలాంటి అఘాయిత్యాలు చేయగలవో మనకు తెలీదు. అందువల్ల వీటిని దుంపనాశనం చేయటమే మంచిది. వీటి మీద మహామాయుడి కత్తిని ఉపయోగిద్దాం!” అన్నాడు పింగళుడు.

పింగళుడు ఇలా అనేసరికి, పిశాచాలన్నీ హాహాకారాలు చేసినై. అవన్నీ ఏకకంఠంతో, “మహామాంత్రికులారా! మమ్మల్ని సర్వనాశనం చేయకండి. మా ప్రభువు భల్లూక కేశుడు మాకు నాయకత్వం వహించకపోతే, మేమే నాయకుణ్ణి ఎన్నుకోగలం!” అన్నవి.

“అందుకు నా అభ్యంతరం ఏమీ లేదు. మీరు నాయకత్వపు సమస్యను ఎలా పరిష్కరించుకోగలరో చూడాలని నాకు కుతూహలంగా వుంది.” అన్నాడు పద్మపాదుడు.

“మీ మానవుల్లో లాగానే మాలోనూ బలదర్పాలు గలవాడే నాయకుడు! ఆ శక్తులు ఎవరిలో ఎక్కువగా వున్నవో రుజువు చేసుకుంటాం!” అంటూ పిశాచాలన్నీ బాహాబాహి, ముష్ఠాముష్ఠి యుద్ధానికి ఉపక్రమించినై.

“భేష్, ఈ పద్ధతి చాలా బావుంది!” అంటూ పింగళుడు చప్పట్లు చరిచాడు. ఇక పిశాచాలు నాయకత్వం కోసం పోరు ప్రారంభించినై. అవి క్షణక్షణానికి అనేక రూపాలను ధరిస్తూ యుద్ధం సాగించినై. పులిరూపం దాల్చినవాటిని మట్టుపెట్టేందుకు కొన్ని పినుగు రూపాలు ధరిస్తై. వాటిని హతమార్చేందుకు మరి కొన్ని పిశాచాలు సంహృతములు ధరించినై. కొన్ని నాగుబాములైతే, మరి కొన్ని గరుడపక్షులు!

ఈ విధంగా జరిగిన ఘోరసంగ్రామంలో చావగా మిగిలిన కొద్ది పిశాచాలు, చివరకు తమ నాయకుడుగా ఒక పెను భూతాన్ని ఎన్నుకున్నవి. పద్మపాదుడికి, యీ విధంగా నాయకత్వపు సమస్య పరిష్కారమయినందుకు చాలా సంతోషం కలిగింది. అతడు, యిప్పుడు పిశాచాల నాయకుడైన పెనుభూతాన్ని దీవించి, “యిక మీరు స్వేచ్ఛగా, యీ భల్లూక పర్వతాలలో బతకవచ్చు. మీరు అహం కరించి మానవుల మీద కత్తి కట్టితే తప్ప లేకపోతే మీ జోలికి నేనుగాని, పింగళుడు గాని రామని అభయహస్త మిస్తున్నాను. యిక వెళ్ళండి!” అన్నాడు.

పిశాచాలన్నీ జయజయధ్వనాలు చేస్తూ తమ కొత్త నాయకుడైన పెను

భూతాన్ని భుజాల మీద ఎక్కించుకుని పర్వతాల మీదికి వెళ్ళిపోయినై. అప్పుడు పద్మపాదుడు, పింగళుడి కేసి తిరిగి, “పింగళా! మనం అష్టకష్టాల కోర్చి, కావలసిన శక్తులన్నిటినీ సంపాదించు కొన్నాం. యిందులో నీవు చేసిన సహాయం నేనెన్నడూ మరువరానిది. నీవు నీ యింటికి వెళ్ళేముందు, నాకు కొద్ది రోజులపాటు ఆతిథిగా వుండవలసిందని కోరుతున్నాను,” అన్నాడు.

పింగళుడు అందుకు అంగీకరించాడు. పద్మపాదుడు ఓ చిటికెడు మన్ను తీసు కుని మంత్రించి భూమి మీద చల్లాడు. వెంటనే ఓండ్రు పిశాచగార్డభాలు

పెళ్ళ పెళ్ళారావాలతో భూమిలోంచి బయటికి
దూకినై.

పద్మపాదుడు ఒక పిశాచగార్దభాన్ని
ఎక్కి కూర్చున్నాడు. పింగళుడు రెండవ
గార్దభం దగ్గరకు వెళ్ళబోయేంతలో,
భల్లూకకేతుడు అతడిముందు మోకరిల్లి,
“ప్రభో! మీరు నా భుజాలమీద ఎక్కండి.
నేను మీకు సదా సేవకుణ్ణి!” అన్నాడు.

పింగళుడు నవ్వుతూ, భల్లూకకేతుడి
భుజాల మీద ఎక్కి కూర్చున్నాడు. పద్మ
పాదుడు కూర్చున్న గార్దభం గాలిలోకి
లేచింది. ఆ వెంటనే భల్లూకకేతుడు
కూడా గాలిలోకి ఎగిరాడు. రౌతులేని
రెండవ పిశాచగార్దభం వారివెంట ఎగిరి
రాసాగింది.

అడవులూ, కొండలూ, నదులూ
దాటుతూ సూర్యాస్తమయం వేళకు వారు
ఒకానొక నగరం సమీపించారు. పద్మ
పాదుడు కింద బొమ్మరిళ్ళలా వున్న
ఆ నగర భవనాలను పింగళుడికి పేరు
పేరునా చూపిస్తూ, “ఆ కొండ పక్కన
పాములా కదులుతున్న సెలవిరు కనబడు
తున్నది గదా! దాని వెంట వున్న ఆ చెట్ల
గుంపు చూడు! అందులో పాలరాతితో
నిగనిగలాడుతున్నదే. నా పితృగృహం!
నా అన్నలిద్దరూ చిలకసరస్సుకు ఆహుతి
అయిపోయారు. కనక, యిప్పుడు నేనే
ఆ గృహానికి అధిపతిని. నా తండ్రి వదిలి
పోయిన మంత్రగ్రంథం కూడా నాదే!”
అన్నాడు ఉత్సాహంగా.

అంతలో పద్మపాదుడు ఎక్కి వున్న
పేశాచగార్డభం క్రమంగా కిందకు దిగి
ఎత్తయిన ప్రాకారం గల పద్మపాదుడి
యింటిముందు ఆగింది. భల్లూకకేతుడు
కూడా కిందికి దిగాడు. ప్రాకార ద్వారానికి
గల పెద్ద యినప తలుపులముందు,
యిద్దరు నీగ్రో బానిసలు పహరా తిరుగు
తున్నారు. వారు పద్మపాదుణ్ణి చూస్తూనే,
తమ చేతుల్లో గల శూలాలను పైకి ఎత్తి,
"జై, పద్మపాదా!" అంటూ జయజయ
ధ్వనాలు చేశారు.

పద్మపాదుడు గార్డభం మీంచి దిగి
ముందు దారి తీశాడు. పింగళుడు కూడా,
భల్లూకకేతుడి భుజాల మీంచి కిందకు
దూకి అతణ్ణి అనుసరించాడు. అందరూ

భవనం ముందుగల చిత్రవిచిత్రమైన
చెట్లలోంచి నడుస్తూ, భవనాన్ని సమీపించే
సరికి, మెట్లవద్ద తెల్లని బారెడు గడ్డంతో
వున్న ఒక వృద్ధుడు ఎదురయ్యాడు. పద్మ
పాదుడు అతణ్ణి చూస్తూనే భక్తితో వంగి
ప్రణామం చేసి, వెనుదిరిగి పింగళుడితో,
"వీరే మా తండ్రి గురువులు!"
అన్నాడు.

పింగళుడు కూడా ఆయనకు నమస్కరించాడు.

వృద్ధుడు అందరూ సమీపించేవరకూ
ఆగి, తరవాత పింగళుడి కేసి వేలు
చూపుతూ, "పద్మపాదా! యీ యువకు
డెవరు?" అంటూ ఆగి, "అవంతి
నగరపు జాలరి కాదు గదా?" అన్నాడు.

పద్మపాదుడు అవునన్నట్టు తల వూపాడు. వృద్ధుడు పరమానందం పొంది, "అయితే, నువ్వు మహామాయుడి సమాధిలో గల ఆపూర్వశక్తులనన్నిటిని వశపరుచుకున్నావన్నమాట!" అన్నాడు.

పద్మపాదుడు మారు మాటాడకుండా, తన వేలిన గల ఉంగరాన్ని, వజ్రాలు తాపిన పిడి గల కత్తిని, భూగోళాన్ని వృద్ధుడికి చూపించాడు. వృద్ధుడు వాటిని కొంచెం సేపు పరీక్షగా చూసి, "పద్మ పాదా! ఇక నిన్ను జయించగల మాంత్రి కుడు ఈ ప్రపంచంలో మరొకడు లేడు. నీ తండ్రి ఎంతో ప్రయత్నించి కూడా సాధించలేకపోయిన వాటిని నువ్వు సాధిం

చావు. ఆ విధంగా అతడి ఆత్మకు శాంతి కలుగుతుంది!" అన్నాడు.

"నా తండ్రి వదిలిపోయిన మంత్రి గ్రంథం యిప్పుడు నాదేగదా?" అన్నాడు పద్మపాదుడు.

వృద్ధుడు చిరునవ్వు నవ్వి, "ప్రపంచాన్నే జయించగల సర్వశక్తులూ నీ స్వాధీనం అయిన తరవాత, ఆ మంత్రి గ్రంథంతో నీకు కొత్తగా జరగబోయే మేలు విమున్నది? నీవు సంపాదించిన శక్తుల కన్న, అందులో గొప్ప శక్తులేమీ లేవు. తను సాధించలేకపోయిన వాటిని తన కొడుకుల చేత సాధింపజేయాలనే, నీ తండ్రి మరణించే ముందు, ఆ మంత్రి గ్రంథాన్ని గురించి అలాంటి షరతులు పెట్టాడు. మహామాయుడు నీ తండ్రికి ప్రబల విరోధి! నువ్వు అతణ్ణి జయించావు," అన్నాడు వృద్ధుడు.

వృద్ధుడు అంత చెప్పిన తరవాత గాని, పద్మపాదుడికి తన తండ్రి అభిప్రాయం ఏమిటో అర్థం కాలేదు. తనకు ప్రబల విరోధి అయిన మహామాయుణ్ణి, శక్తి హీనుణ్ణి చేసేందుకు ఆయన తనను ఉపయోగించుకున్నాడన్నమాట!

పద్మపాదుడు ఇలాంటి ఆలోచనలతో సతమత మవుతూండగా, వృద్ధుడు పింగళుడి భుజాన్ని ఆప్యాయంగా తడుతూ,

“అవంతినగరపు జాలరివైన నువ్వు. విధి ప్రేరణవల్ల, పద్మపాదుడికి తటస్థపడి— మహాత్కర్యాన్ని సాధించావు. ఇందుకు నేను నిన్ను అభినందిస్తున్నాను,” అన్నాడు.

పింగళుడు వారం రోజులపాటు పద్మ పాదుడికి అతిథిగా వుండి తిరుగు ప్రయాణానికి సిద్ధమయ్యాడు. పద్మపాదుడు అతడికి విలువైన దుస్తులతోపాటు, చాలా బంగారమూ, రత్నాలూ, మణులూ బహూకరించాడు. పింగళుడు వాటినన్నిటినీ కృతజ్ఞత కనబరుస్తూ స్వీకరించాడు.

తీరా పింగళుడు యింటి ప్రాకారపు ద్వారాలు దాటి బయటికి వచ్చి తరవాత, పద్మపాదుడు అతడికి, మహామాయుడి సమాధి నుంచి తెచ్చిన వస్తువులన్నీ చూపెడుతూ, “పింగళా! ఏటిలో నీకు కావాలన్న ఏ ఒకటైనా సంతోషంగా యిచ్చివేస్తాను, తీసుకో!” అన్నాడు.

పింగళుడు అందుకు అంగీకరించ లేదు. అతడు చిరునవ్వు నవ్వుతూ, “పద్మపాదా! ఆ మహాశక్తి సంపన్నమైన వస్తువులు. జాలరివైన నా దగ్గిరకన్న, మంత్రవేత్తవయిన నీ దగ్గిరే ఎంతో రాణిస్తవి. మరోలా అనుకోకపోతే, నేను కోరదలిచిన వస్తువు నీ దగ్గిరే ఒకటి వున్నది,” అన్నాడు.

“ఏమిటదీ? నిరభ్యంతరంగా కోరుకో, యిచ్చేస్తాను!” అన్నాడు పద్మపాదుడు.

“నీ దగ్గిరే మహత్తు గల సంచి ఒకటి వున్నది గదా? వంటచేసే బాధ లేకుండా సకల పదార్థాలూ అందులో దొరుకుతవి! అదీ నా దగ్గిరే వుంటే వృద్ధురాలైన నా తల్లికి రోజూ వంటచేయవలసిన బాధతప్పి, ఎంతో సంతోషిస్తుంది,” అన్నాడు పింగళుడు.

పద్మపాదుడు, పింగళుడు కోరిన విధంగా ఆ సంచిని ఇచ్చేశాడు. తరవాత పింగళుడు వృద్ధ మంత్రవేత్తకూ, పద్మ పాదుడికీ వీడ్కోలు చెప్పి, భల్లూకకేతుడి భుజాల మీద కూర్చుని ఆకాశమార్గాన బయలుదేరాడు.

భల్లూకకేతుడు దట్టంగా మేఘాలతో కప్పబడిన ఆకాశమార్గాన ఎగురుతూ, సరిగా మిట్టమధ్యాహ్నం వేళకు అవంతి నగర పరిసరాలకు చేరాడు. పింగళుడు, ఆ నగరాన్ని, ■ నగరం పొలిమేరలలో వున్న తన పూరిగుడిసెనూ చూస్తూనే, ఉలిక్కిపడి భల్లూకకేతుడి భుజం తట్టి, "భల్లూకా! నువ్వు యిక ముందుకు సాగకుండా, ఆ దిగువ కనిపిస్తున్న చెట్ల మధ్యకు దిగు!" అన్నాడు అదుర్దాగా.

భల్లూకకేతుడు, పింగళుడు కోరిన విధంగా, అవంతినగర పొలిమేరలలో వున్న ఒకానొక చెట్లగుంపు మధ్య దిగాడు. పింగళుడు అతడి భుజం మీంచి దిగి "భల్లూకా! నిన్ను యీ రూపంలో నగరంలోకి తీసుకుపోవటం, అనేక చిక్కులకు కారణం కాగలదు. యిప్పుడేం దారి?" అన్నాడు నిస్పృహగా.

పింగళుడి భయానికి కారణం ఏమిటో గ్రహించిన భల్లూకకేతుడు పెద్దగా నవ్వి, "ప్రభో! అయితే మీరు ఒంటరిగానే

నగరంలోకి వెళ్ళండి. నా సహాయం కావలసివచ్చినప్పుడు యీ మంత్రం పఠించండి! వెంటనే నేను మీ సాన్నిధ్యంలో వుంటాను." అంటూ ఏదో మంత్రం పింగళుడి చెవిలో చెప్పి, అదృశ్యుడయ్యాడు.

పింగళుడు, పద్మపాదుడు యిచ్చిన ధనరాసుల్ని మోసుకుంటూ తన యింటి వైపుకు నడిచాడు. అతడు కొంత సేపటికి యింటిని సమీపించేసరికి, చిక్కి శల్యమైపోయిన స్థితిలో వున్న అతడి తల్లి, వాకిట్లో కూర్చుని నీరసపడిన గొంతుతో, "అయ్యా! ధర్మదాతలు, యీ ముసలి దానికి ఏమైనా ధర్మం చెయ్యండి. ఆకటితో అలమటిస్తున్నాను!" అంటూ దీనాతిదీనంగా చేతులు చాచటం అతడి కంటబడింది.

పింగళుడు ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తూనే నిలువెల్లా వణికిపోయి, వచ్చే దుఃఖాన్ని అపుకుంటూ, "అమ్మా! నీకు యీ దుస్థితి ఎలా కలిగింది!" అంటూ తల్లి కేసి పరిగెత్తాడు. —(జంకావుంది)

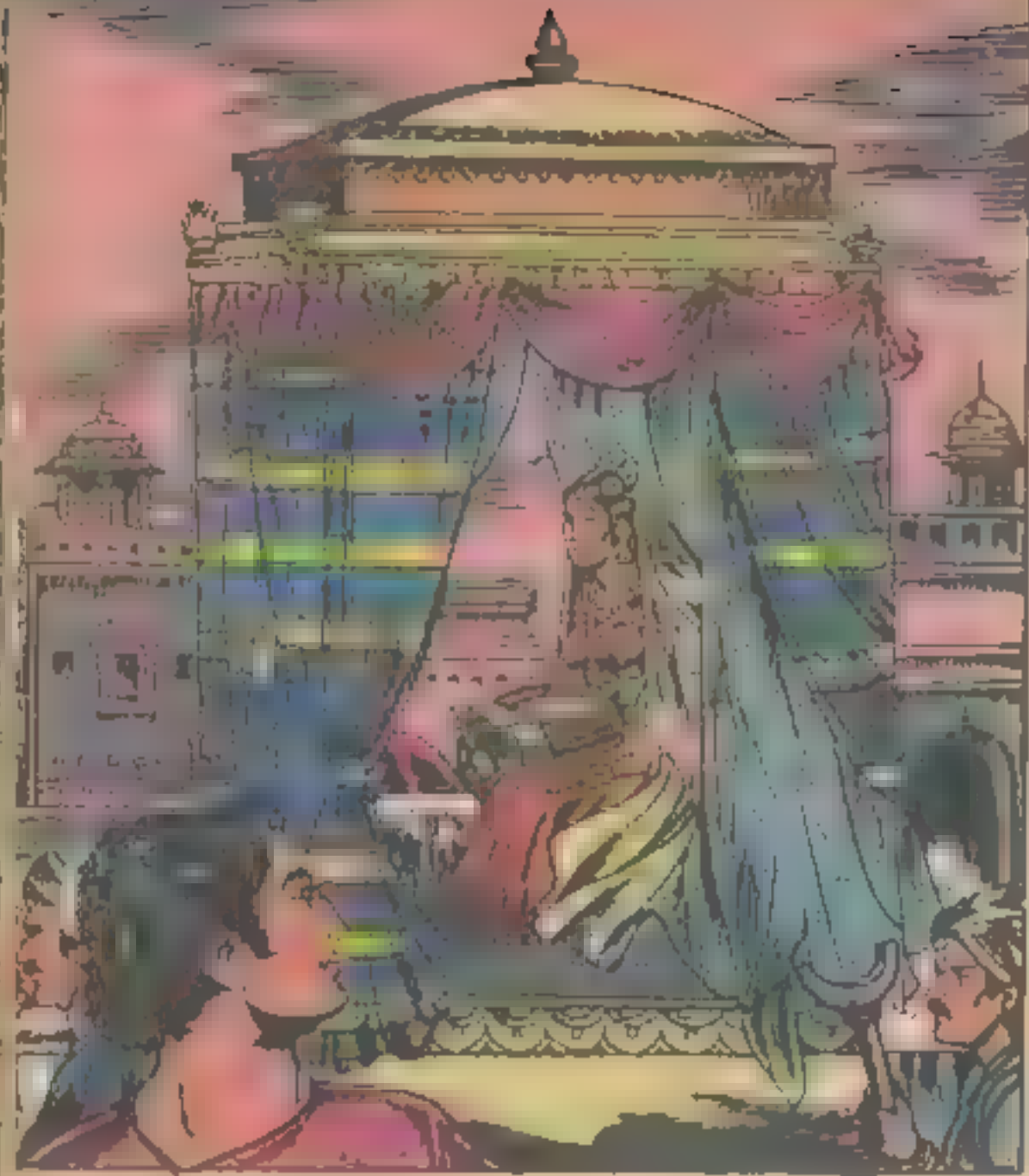

పద్మనాభుడి పెళ్ళి

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టువద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, "రాజా, చేపట్టిన కార్యం ఎన్ని కష్టాలకైనా ఓర్చి సాధించాలనే, నీ పట్టుదల మెచ్చదగిందే! కాని, దుస్సాధ్యమైన దీనికి నిన్ను పురి గొల్పినవాడు, బహుశా నీ పట్ల మిత్రత్వం నటించే శత్రువై వుంటాడన్న అనుమానం నాకు కలుగుతున్నది. కేవలం ధైర్య సాహసాలూ, తెలివితేటలూ గల వాళ్ళు సాధించలేని కొన్ని కార్యాలు, అమాయకులూ, సద్బుద్ధిగలవాళ్ళూ సునాయాసంగా సాధించగలరు. ఇందుకు ఉదాహరణగా నీకు, పద్మనాభు డనేవాడి కథ చెబుతాను, శ్రమతెలియకుండా విను," అంటూ యిలా చెప్పసాగాడు :

బేతాళ కథలు

కుముదవతి నగరంలో పద్మనాభుడనే యువకుడుండేవాడు. వాడు మంచి అందగాడు. కాని, ఒడ్డి అమాయకుడు. వాడికి నా అన్నవాళ్ళేవరూ లేరు.

ఒకనాడు వాడు నగర విధులగుండా పోతూండగా రత్నభద్రుడి కుమార్తె సులక్షణ పల్లకిలో పోతూ కనిపించింది. ఆమె అద్భుత సౌందర్యానికి పద్మనాభుడి కళ్ళు చెదిరిపోయాయి. ఆ క్షణంలోనే వాడు, సులక్షణను తప్పక పెళ్ళాడి తీరాలని నిశ్చయించుకున్నాడు.

రత్నభద్రుడు కుముదవతి నగరంలోని ప్రముఖ వర్తకుల్లో ఒకడు; కోట్లకు పడగలెత్తినవాడు. అలాంటి ధనికుడి

కుమార్తెను పెళ్ళాడడం, పద్మనాభుడి లాంటి పేదవాడికి ఏ విధంగానూ సాధ్యపడే పని కాదు. కాని, అతడు అమాయకత్వం కొద్దీ, యిదేమి ఆలోచించలేక పోయాడు.

ఆ సాయంత్రమే వాడు, తన మిత్రుడు రవివర్మతో సులక్షణను గురించి చెప్పాడు. రవివర్మకు పద్మనాభుడి మీద ద్వేషభావం వున్నది. దానికి కారణం, అందరూ అతణ్ణి అందగాడని మెచ్చుకోవడమే. రవివర్మ తన ద్వేషాన్ని వినాడూ బయటికి పోక్కనీయలేదు. సమయం చూసి పద్మనాభుణ్ణి నవ్వులపాలు చేయాలని అతడి ఎత్తుగడ.

పద్మనాభుడు, సులక్షణ అందాన్ని వర్ణించి, తానామెను పెళ్ళాడదలచినట్టు చెప్పగానే, రవివర్మ, "అదెంతపని, పద్మనాభా! నీ లాంటి అందగాడు అల్లుడు కాబోతున్నాడని తెలిస్తే, రత్నభద్రుడు ఎగిరిగంతేస్తాడు. వెళ్ళి అడుగు," అని సలహా యిచ్చాడు.

అమాయకుడైన పద్మనాభుడు నిజంగానే రత్నభద్రుడి దగ్గిరకు పోయి, "మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే, సులక్షణను వివాహం ఆడదలిచాను," అన్నాడు.

రత్నభద్రుడు చాలా పెద్ద మనిషి, నెమ్మదస్తుడు. ఆయన పద్మనాభుడు

అమాయకుడని గ్రహించి, "నీకు, నా కుమార్తె నిచ్చి తప్పక వివాహం చేస్తాను. కాని, అందుకు నాకు, నువ్వొక మణుగు బంగారం యివ్వవలసి వుంటుంది," అన్నాడు.

పద్మనాభుడు అంత బంగారం తేలేదని రత్నభద్రుడికి బాగా తెలుసు. అయితే, పద్మనాభుడు అంతటితో ఊరుకోక, సంగతి చెప్పి, రవివర్మ సలహా అడిగాడు.

"దానిదేముంది! వెళ్ళి, వడ్డి వ్యాపారి సోమనాధుణ్ణి అప్పు అడుగు. నీవంటి అందగాడికి అతను తప్పక అప్పిస్తాడు!" అన్నాడు రవివర్మ.

పద్మనాభుడు, సోమనాధుణ్ణి చూడ బోయి, "ఒక మణుగు బంగారం అప్పుగా యివ్వండి," అని అడిగాడు.

సోమనాధుడికి, పద్మనాభుణ్ణి అట పట్టించి వినోదించాలనిపించింది. ఆ కారణంగా అతను, పద్మనాభుడితో "నీ అంతటివాడికి నేను అప్పులు యివ్వడం ఏమిటి! ఆ కనబడే నది ఒడ్డున చెట్టు కింద బైరవబైరాగి అనే అతనున్నాడు. అతడికి ఇసుమూ, ఇత్తడి లాంటి వాటిని బంగారంగా మార్చే, పరసువేది విద్య తెలుసు. వెళ్ళి అడిగావంటే, నీకు ఉచితంగా మణుగు బంగారం యిస్తాడు," అన్నాడు.

బంగారం ఉచితంగా లభిస్తుందన్న మాట విని, పద్మనాభుడు చాలా ఆనంద పడుతూ, బైరాగి దగ్గిరకుపోయి, "ఒక మణుగు బంగారం ఉచితంగా యిప్పించండి!" అన్నాడు.

ఈ బైరాగి పెద్ద మోసగాడు. పరసు వేదివిద్య నేర్చుకొనని, అమాయకుల నుంచి చాలా డబ్బు గుంజాడు. వాడలా కూడబెట్టిన డబ్బును, గౌరముఖుడు అనే గజదొంగ దొంగిలించుకుపోయాడు. బైరాగి ఆ గజదొంగను పట్టాలనే ఆలోచనలో వున్నాడు.

"పద్మనాభా! నువ్వు అందగాడివే కాదు, తెలివైనవాడివి, ధైర్యవంతుడివిలా

కనిపిస్తున్నావు. ఒక పని చెయ్యి! నగర, పరిసరాల్లో అడవిలో, గౌరముఖుడు అనే గజదొంగ వున్నాడు. వాణ్ణి పట్టి, నా దగ్గిరకు తీసుకువచ్చావంటే, నీకు మణుగు బంగారం యిస్తాను," అన్నాడు బైరాగి.

పద్మనాభుడు అడవికిపోయి అక్కడ, యిక్కడ వెతికి, ఎలాగయితేనేం గౌరముఖుడు వున్న ప్రదేశం చేరాడు. గజదొంగ, పద్మనాభుణ్ణి అదరంగా చూసి, "ఏం, నా ముఠాలో చేరాలని వచ్చావా?" అని అడిగాడు.

"అదేం కాదు. బైరవబైరాగి నిన్ను తన దగ్గిరకు తీసుకువస్తే, నాకు ఉచితంగా మణుగు బంగారం యిస్తా

నన్నాడు. దయచేసి, నాతో రా!" అన్నాడు పద్మనాభుడు దీనంగా.

గౌరముఖుడికి, పద్మనాభుడు పరమ అమాయకుడని అర్థమైంది. వాడు అతడి అధారంగా చిన్న తమాషా చేయదలిచి, "నీకు మణుగు బంగారం ఏం ఖర్చు, పది మణుగుల బంగారం దొరికే మార్గం చెబుతాను. ఆ కనబడే కొండగుహల్లో, ఒక చోట నల్లభూతం ఒకటున్నది. పోయి దాన్నడిగావంటే, కోరినంత బంగారం యిస్తుంది," అన్నాడు.

ఈ మాట విని పద్మనాభుడు, సులక్షణతో తన పెళ్ళి జరిగిపోయినంతగా ఆనందపడుతూ, గుహల కేసి వెళ్ళాడు. అక్కడ ఒక గుహ ముందు బండరాతి మీద నల్లభూతం కూర్చుని వున్నది.

నిజానికి యీ నల్లభూతం ఎవరికీ హాని కలిగించేదికాదు. కాని, దాని భయంకరమైన రూపం చూసి జనం భయకంపితులై పారిపోయేవారు. కాని, అమాయకుడైన పద్మనాభుడు, అది కనబడగానే సంతోషంగా దగ్గిరకు పోయి, తన కథయావత్తూ చెప్పుకుని, "రత్నభద్రుడి కుమార్తె సులక్షణతో నా పెళ్ళి జరగాలంటే, నువ్వు సాయం చేయక తప్పదు. ఒక్క మణుగు బంగారం యిచ్చావంటే, బతికినన్నాళ్ళూ, నీ మేలు మరవను," అన్నాడు.

అంత నిర్భయంగా, ఒంటరిగా తన వగ్గిరకు వచ్చిన పద్మనాభుడు ఎంత అమాయకుడో, ఎలాంటి నిర్మల హృదయం కలవాడో నల్లభూతానికి తెలియడంతో, దానికి ఆతడిపట్ల చాలా ఆదరం కలిగింది.

భూతం లేచి గుహలోకి పోయి, ధగధగ మెరుస్తున్న నాలుగు వజ్రాలు తెచ్చి పద్మనాభుడికి చూపుతూ, "నీకు కావాలంటే మణుగు బంగారం కాదు; లక్షలా కోట్లా విలువచేసే, యీ వజ్రాలు యివ్వగలను. కాని, నువ్వు చెప్పినదంతా విన్న తరువాత, నీకు వీటి అవసరం వుండదని, నా నమ్మకం. నగరానికి తిరిగి వెళ్ళి రత్నభద్రుడికి జరిగినదంతా చెప్పు. అతడు నల్లభూతం తనకేమైనా హాని

అప్పటికి అతడు ధనం కావాలంటే, వచ్చి యీ వజ్రాలు తీసుకుపో." అన్నది.

'పద్మనాభుడు నల్లభూతానికి తన కృతజ్ఞత చెప్పుకుని, నగరానికి వచ్చి, జరిగినదంతా రత్నభద్రుడికి చెప్పాడు.

రత్నభద్రుడు, ఆప్యాయంగా పద్మనాభుడి భుజం మీద చేయివేసి, "నువ్వు, నా అల్లుడు కాదగినవాడివి! నులక్షణతో నీకు వివాహం జరుపుతాను," అన్నాడు.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, "రాజా, రత్నభద్రుడు లాంటి లోకజ్ఞుతా, వ్యవహార జ్ఞానం వున్న ప్రముఖవర్తకుడు, పరమ అమాయకుడైన పద్మనాభుడికి తన కుమార్తె నివ్వడం విడ్డూరంగా లేదా? అతడు నల్లభూతం తనకేమైనా హాని

కలిగిస్తుందని యిందుకు ఒప్పుకున్నాడా ? పద్మనాభుడు మణుగు బంగారం కాదు, కోట్ల విలువచేసే వజ్రాలు తెచ్చి యివ్వ గలడు కదా ? ఆ అవకాశాన్ని అతడు ఎందుకు జారవిడుచుకున్నాడు ? ఈ సందేహానికి సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పకపోయావో, నీ తల పగులుతుంది." అన్నాడు.

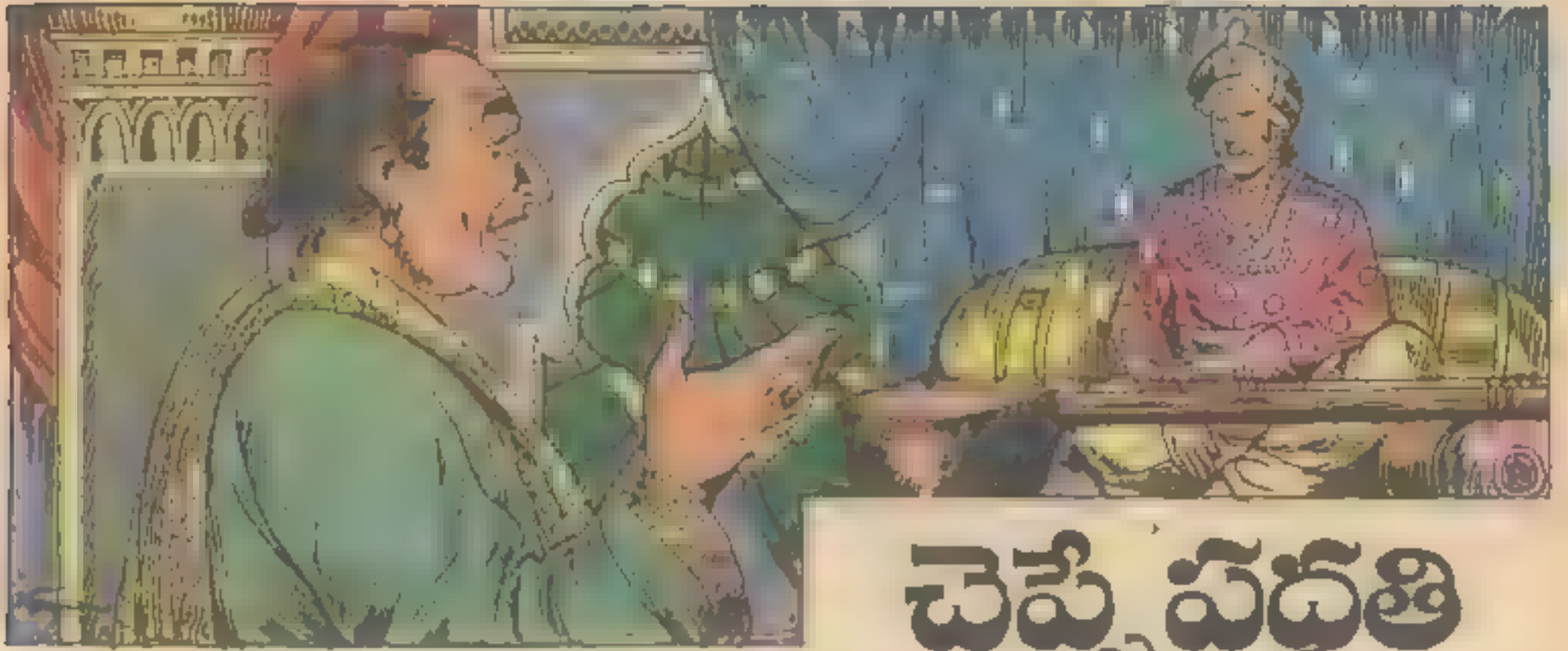
దానికి విక్రమార్కుడు, "నల్లభూతం తనకు హాని కలిగిస్తుందన్న భయం రత్న భద్రుడికి ఏమాత్రం లేదు. కోట్లకు పడగ తెత్తిన అతడికి, నల్లభూతం యిచ్చే ధనం ఒక చెక్కలోనిది కాదు. పద్మనాభుడు చెప్పింది విన్న తరవాత రత్నభద్రుడు, భూతం హాని కాక, తనకు ఎంతో మేలు చేయ చూస్తున్నదని గ్రహించాడు. అది పరోక్షంగా పద్మనాభుడి ద్వారా, అతడికి ఒక జీవితసత్యాన్ని తెలియబరిచింది. ఆదేమిటంటే—మనిషికున్న ధనంకంటే, అతడిలో వున్న మంచిబుద్ధి, తలపెట్టిన కార్యం సాధించి తీరాలనే పట్టుదలా,

నిజాయితీ ఎక్కువ విలువకలవి. అలాంటి వాళ్ళు జీవితంలో ఏనాటికైనా తప్పక ఉన్నతస్థానానికి చేరగలరు. దుష్టబుద్ధి అయిన పద్మనాభుడి స్నేహితుడూ, బైరాగీ, గజదొంగ ఏదో ఒకనాడు, తమ దుష్కార్యాలకు శిక్ష అనుభవిస్తారు. ఈ సత్యం తెలుసుకున్న రత్నభద్రుడికి, తన కాబోయే అల్లుడి అమాయకత్వం లోపంగా కనిపించలేదు. పోతే, పద్మనాభుడు ఒక సారి తన అల్లుడయ్యాక, వర్తక వ్యాపారాల్లో అతణ్ణి ప్రవేశపెట్టి, తన శిక్షణలో అతడికి తేలికగా లోకజ్ఞానం కలిగించ వచ్చునన్న నమ్మకం, రత్నభద్రుడికి కలిగింది. బుద్ధిమంతుడైనవాడు లోకజ్ఞాని కావడం ఏమంత కష్టం కాదు. ఇలా ఆలోచించే, రత్నభద్రుడు పద్మనాభుణ్ణి తన అల్లుణ్ణి చేసుకోవాలనుకున్నాడు," అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగంకలగ గానె, బేతాళుడు శవంతోసహ మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. —(కల్పితం)

చెప్పే పద్ధతి

శచింద్రుడు డనే రాజు సంగీతకాస్త్రంలో కొత్తగా కొంత ప్రవేశం సంపాదించి, పది మందికి తన పాట వినిపించడం ప్రారంభించాడు. ఆయన పాడడం మొదలు పెట్టాక, ఆయన అశ్రితులే కాక మంత్రులూ, తదితర రాజోద్యోగులూ కూడా తప్పనిసరిగా, ఆ పాట పూర్తిగా వినవలసి వచ్చేది. ఆ కారణంవల్ల, వాళ్ళు చేయవలసిన పనులు సకాలంలో జరిగేవికావు. రాజుగారికి యీ సంగతి చెప్పడం ఎలా అన్న సమస్య వాళ్ళకు ఎదురయింది.

ఎంత ఆలోచించినా ఎవరికీ, యీ సమస్యకు పరిష్కారమార్గం కనిపించలేదు. రాజుగారికి సంగతి సూటిగా చెబితే, ఆయనకు తప్పక కోపం వస్తుంది. అప్పుడు ఉద్యోగాలు పొయ్యేమాట అట్లా వుంచి, ప్రాణాలకే ముప్పు కలగవచ్చు.

వసంతకు డనేవాడు, రాజు శచింద్రుడి విదూషకుడు. అతడికి, రోజూ రాజుగారి పాట గంటలతరబడి వినడం విసుగ్గానే వుంది. ఒక రోజు ఆయన పాడడం పూర్తయ్యాక విదూషకుడితో, "నా గాత్రంలో ఏదో ఇంద్రజాలం వున్నట్టున్నది. నేను పాడుతున్నంతసేపూ, మీరలా నా చుట్టూ వుండిపోతున్నారంటే, నేనంత గొప్ప గాయకుణ్ణా అన్న అనుమానం కలుగుతున్నది." అన్నాడు.

ఆ మాటలకు విదూషకుడు భయం నటిస్తూ, "ప్రభూ, ఒకసారి తమ గాన సభలోకి అడుగు పెట్టాక, ఎవరికైనా లేచి వెళ్ళడానికి ఎన్ని గుండెలు కావాలి!" అన్నాడు.

విదూషకుడి మాటల్లోని అంతర్యం రాజు వెంటనే గ్రహించాడు. ఆయన కోప గించుకోకపోగా, చిన్నగా నవ్వి, "రోజూ

నా పాట వింటూ కూర్చునే వాళ్ళలో కొందరు నా మెప్పుకోలు కోసమయితే, మరికొందరు నా అధికారానికి భయపడి అన్న మాట! ఈ సంగతి, యింతకాలంగా నాకు స్ఫురించనందుకు విచారిస్తున్నాను." అన్నాడు.

"మన్నించండి. ప్రభూ! నా మాటలు తమకు కోపకారణం కాగలవనుకున్నాను," అన్నాడు విదూషకుడు.

"అలాంటిదేంలేదు; నిన్ను అభినందిస్తున్నాను. కాని, హఠాత్తుగా నేను పాడడం మానివేసినా, ఎవరినీ రావద్దని ఆజ్ఞాపించినా, అందరికీ ఏదో సంశయం కలిగి తీరుతుంది. అలాకాక, ఇంతకాలంగా నా పాటవల్ల మీకు అశౌకర్యం కలిగిందని చెప్పుకోవడం, నాకు అవమానకరం. ఈ చిక్కు సమస్య నుంచి బయటపడడం ఎలా?" అన్నాడు.

"ప్రభూ, ప్రతి విషయానికీ చెప్పే పద్ధతి అంటూ ఒకటుంటుంది. నేను, నా పద్ధతిలో తమకు చెప్పాలనుకున్నది

చెప్పగలిగాను గదా. అలాగే మీరు కూడా, మీ హోదాకు ఏమాత్రం భంగం లేకుండానే, మీ పాట వినడానికి వచ్చేవాళ్ళను ఆదేశించవచ్చు. అలోచించి చూడండి," అన్నాడు విదూషకుడు.

మరుసటి రోజున రాజు పాడడం ఆరంభిస్తూనే, అక్కడ చేరిన వాళ్ళకేసి కోపంగా చూస్తూ, "మీ ధోరణి నాకేం బాగాలేదు. సంగీత సాధనకు కొంత వికాంతం అవసరం అన్న స్వల్ప విషయం కూడా మీకు తెలిసినట్టు లేదు. నేను గొంతు ఎత్తేసరికి, చుట్టూ చేరుతున్నారు. ఇకనుంచి మీ పసులు మానుకుని నా సమక్షంలోకి వచ్చారంటే కఠినంగా శిక్షించగలను," అని మందలించాడు.

అనుకోని విధంగా రాజుగారి సంగీతం వినే బెడద తప్పినందుకు, రాజోద్యోగులందరికీ చాలా సంతోషం కలిగింది. కాని, రాజుగారిలో యింత హఠాత్తుగా వచ్చిన మార్పుకు కారణం మాత్రం ఎవరికీ అర్థం కాలేదు.

పెద్దుబడి ఉచితం

పరంధామయ్య, గ్రామంలో కొద్ది భూవసతి వున్న రైతుల్లో ఒకడు. ఆయన కష్టించి పనిచేసి, దానిమీద వచ్చే ఆదాయంతో నలుగురు కొడుకులను పెంచి పెద్దవాళ్లను చేయడమే కాకుండా, సొంత ఇల్లు కూడా కట్టుకున్నాడు.

ఒంటరిగా కుటుంబ భారమంతా మోయవలసి రావడంతో, ఆయన తండ్రి నుంచి సంక్రమించిన పొలం తప్ప, కొత్తగా ఒక్క కుంట పొలం కూడా కొన లేకపోయాడు. కొడుకులు నలుగురికీ పెళ్ళిళ్ళయి, కోడళ్ళు కాపరానికి రావడంతో, యింత పెద్ద సంసారానికి తిండి, బట్టా సమకూర్చడం ఎలా అన్న సమస్య ఆయనకు ఎదురయింది. కొడుకులు గ్రామం వదిలి, తమ బతుకు తెరువు తామే చూసుకోగలరని, పరంధామయ్య అనుకున్నాడు. కాని, అలా జరగలేదు.

ఒకనాడు ఆయన పెద్దకొడుకును పిలిచి, "మనం సేద్యం చేస్తున్న పొలం పెరిగే అవకాశం లేదు; కాని కుటుంబ ఖర్చులు బాగా పెరిగిపోయినై. ఈ ఖర్చులకు సరిపడా ఆదాయం వచ్చే మార్గం ఏమైనా ఆలోచించావా?" అని అడిగాడు.

దానికి పెద్దకొడుకు, "మనకున్న చారెడు నేలా, మనకు సరిపడా తిండి గింజలివ్వకపోతే, ఇతర్ల పొలాలు కొలుకు తీసుకుందాం," అన్నాడు.

ఆ జవాబుకు పరంధామయ్య బాధ పడుతూ, "మనం యింతకాలం సొంత వ్యవసాయం చేసుకున్నాం. ఇప్పుడు పొలం కొలుకు తీసుకుంటే, యిన్నాళ్ళుగా మనను గౌరవించిన వాళ్ళే, మన మీద అధికారం చెలాయిస్తారు," అన్నాడు.

తరవాత పరంధామయ్య మిగతా ముగ్గురు కొడుకులు కూడా ఆయనకు

పెద్దవాడి ధోరణిలోనే జవాబులిచ్చారు. చెట్టున రాలిన విత్తనాలు, నాలుగు పక్కలకూ వెళితేనే బలమైన వృక్షాలు అవుతాయి. చెట్టువద్దనే పెరగాలంటే, వాటికి తగినంతగా ఆహారం సమకూర్చు కునే వెసులుబాటు వుండదు !

ఈ వాస్తవం తన కొడుకులు అర్థం చేసుకునేలా చెప్పడం ఎలా? పరంధామయ్య బాగా ఆలోచించి, చివరకు పట్నం వెళ్ళాడు. ఆ మర్నాడే కోయ వాడొకడు పరంధామయ్య యింటికి వచ్చాడు. ఆ సమయంలో పెద్దకొడుకు ఇంట్లో వున్నాడు. అతను, వాణ్ణి పలక రించి, ఎవరి కోసం వచ్చావని అడిగాడు.

“అయ్యా, నాకు కొంత వెదురుతోట వున్నది. ఎవరైనా వెదురు నరుక్కుని, తోట చదునుచేసి పెడతారేమోనని వచ్చాను,” అన్నాడు కోయవాడు.

పెద్దకొడుకులో ఆశ రగిలింది కావలసి నంత వెదురు ఉచితంగా నరుక్కోవచ్చు. పట్నంలో దానికి మంచి ధర పలుకు తుంది. ఎటొచ్చి అక్కడికి చేర్చేందుకు రవాణా ఖర్చులు మాత్రం అవుతాయి !

ఇలా ఆలోచించి, పెద్దవాడు కోయవాడి వెంట అడవికి వెళ్ళి, వెదురు కొట్టించి, దాన్ని పట్నం చేర్చాడు. వాడు దాన్ని అమ్ముకోతున్నంతలో పరంధామయ్య రెండోకొడుకు అక్కడికి వచ్చాడు.

వాడు అన్నకో, “వెదురును అమ్ముకు. దాన్ని చీల్చించి యిస్తే, హెచ్చుధర యివ్వడానికి ఒక వర్తకుడు సిద్ధంగా వున్నాడు,” అన్నాడు.

అన్నదమ్ములిద్దరూ వెదురును ఈనెలుగా, పల్చటి బద్దలుగా చీల్చిం చారు. మర్నాడు వర్తకుడు వాటిని తీసుకు పోయేందుకు వచ్చాడు. సరిగ్గా అదే సమ యానికి గ్రామం నుంచి పరంధామయ్య మూడో కొడుకు అక్కడికి వచ్చాడు.

వాడు ఎంతో ఆదుర్దాగా, “అన్నలారా, ఇంత చక్కగా చీల్చించిన వెదురును చౌకగా అమ్ముతున్నారు. వీటిని వెదురు

తడికెలుగా, బుట్టలుగా అల్లి యిప్పించ
దానికి, ఒక వర్తకుడు వచ్చాడు. అవి
తయారయ్యాక అతనే మంచి ధరకు
వాటిని అమ్మిపెడతాడు." అన్నాడు.

వెదురు తడికెలా, బుట్టలా అల్లిక
మొదలయింది. తీరా వాటిని తీసుకు
పోయేందుకు వర్తకుడు వచ్చేసరికి,
పరంధామయ్య నాలుగో కొడుకు అక్కడికి
వచ్చి, "వాటిని మనమే అమ్ముకుంటే,
అలాభాలు మనకే దక్కుతాయి. అ పని
నేను చేయగలను," అన్నాడు.

అన్నదమ్ములు నలుగురూ కలిసి
వాటిని మంచి ధరకు సంతలో అమ్మారు.
తరవాత వచ్చిన డబ్బును వాళ్ళు సమంగా
పంచుకోబోతున్నంతలో, పరంధామయ్య
అక్కడికి వచ్చి, "మీరు లాభాలు పంచు
కునే ముందు, వెదురు ధర ఒకపక్కన
పెట్టండి!" అన్నాడు.

తండ్రి మాటలకు వాళ్ళు ఆశ్చర్యపోతూ,
"వెదురు ధర ఏమిటి? అది మనకు
ఉచితంగా వచ్చిందిగదా?" అన్నారు.

పరంధామయ్య నవ్వి, "కోయవాడు
ఉచితంగా యిచ్చిన మాట నిజమే! కాని,
మనం మళ్ళీ వెదురు సంపాదించా
లంటే, ధర పెట్టి కొనుక్కోవలసిందే
గదా?" అన్నాడు.

నలుగురూ ఒకక్షణం ఆలోచించి అవు
నన్నారు. అప్పటికి గడించిన అనుభవంతో
వాళ్ళకు వర్తకం ఏమంత కష్ట
సాధ్యమైన వృత్తిగా కనిపించలేదు.
బాధ్యతలు నలుగురూ పంచుకుని, కొద్ది
కాలంలోనే వాళ్ళు వెదురు వర్తకంలో
పేరూ, మంచి లాభాలూ సంపాదించ
సాగారు.

పరంధామయ్య కొడుకుల నుంచి ఒక
రహస్యం దాచాడు. మొట్టమొదట పెద్ద
కొడుక్కు వెదురు యిచ్చిన కోయవాడు,
ఆయన నుంచి దానికి తగిన ధర తీసు
కున్నాడు. తరవాత వర్తకులమంటూ
వచ్చి, అన్నదమ్ములకు నలహాలిచ్చిన
వాళ్ళు కూడా పరంధామయ్య పట్నం
స్నేహితులే.

దానపాత్రుడు

ఒకప్పుడు బోధిసత్వుడు కాశీ రాజుగా జన్మించాడు. ఆయన పరిపాలించే కాలంలో సరిహద్దున కొందరు పితూరీ జరిపోరు. పితూరీదార్లను అణచే నిమిత్తమై రాజుగారు కొంత బలాన్ని వెంటబెట్టుకుని సరిహద్దు ప్రాంతానికి కదిలి వెళ్ళాడు. అక్కడ యుద్ధం జరిగింది. ■ యుద్ధంలో రాజుకు గాయం తగిలింది. ఆయన ఎక్కి ఉన్న గుర్రం కాస్త బెదిరిపోయి, ఆయనతోపాటు యుద్ధరంగం నుంచి పారిపోయింది.

కొద్దిసేపట్లో రాజు గుర్రంతోసహా ఒక సరిహద్దు గ్రామంలోని రచ్చపట్టును చేరుకున్నాడు. ఆ సమయంలో అక్కడ గ్రామంలోని ముప్పై గడపలవారూ చేరి గ్రామ వ్యవహారాలు మాట్లాడుకుంటున్నారు. కత్తి, దాలూ, కవచమూ ధరించి, యోధుడి వేషంలో రాజు అక్కడ ప్రత్యక్ష

మయేసరికి, రచ్చపట్టులో చేరినవారంతా భయపడి చెల్లాచెదురుగా పారిపోయారు. ఒక్క గ్రామస్థుడు మాత్రం అక్కడినుంచి కదలలేదు.

ఆ గ్రామస్థుడు రాజును సమీపించి, "నీవు పితూరీదారువా? రాజు పక్షం వాడివా?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, నేను. రాజుపక్షమే!" అని రాజు జవాబు చెప్పాడు.

ఈ మాట విని గ్రామస్థుడు తృప్తి పడ్డట్టు కనబడి, "అయితే, మాయంటికి పోదాం, రా!" అని రాజును తన అతిథిగా తీసుకుపోయి, తన భార్యచేత ఆయన కాళ్ళు కడిగించి, భోజనం పెట్టించి, అతిథి మర్యాదలన్నీ చేయించాడు. తరువాత రాజు ఎక్కి వచ్చిన గుర్రానికి ■ గ్రామస్థుడు తానే స్వయంగా నీరు పెట్టి, దాణా వేశాడు.

రాజు ఆ గ్రామస్థుడి ఇంట నాలుగు రోజులు అతిథిగా ఉండి తనకు కలిగిన గాయాలను మాన్చుకున్నాడు. ఈ లోపలే ఆయన సైనికులు పితూరీని అణచి వేయడం జరిగింది.

రాజు కాశీ నగరానికి తిరిగి వెళ్ళిపోతూ, గ్రామస్థుడికి తన కృతజ్ఞత తెలుపుకుని, "అయ్యా, నేను కాశీనగరవాసిని, మా ఇల్లు కోట ఆవరణలోనే ఉన్నది. నా కొక భార్య, ఇద్దరు కుమారులూ ఉన్నారు. మీరు కాశీ నగరానికి వచ్చి కుడిచేతి వైపున ఉండే ఉత్తర ద్వారం దగ్గర కాపలావాణ్ణి, 'మహాశ్వరోహుడి ఇల్లెక్కడ?' అని అడిగితే, వాడు మిమ్మల్ని మా ఇంటికి తెస్తాడు. మీరు మీ చిత్తం వచ్చినంతకాలం మా ఇంట అతిథిగా ఉండవచ్చు!" అని చెప్పాడు.

తరువాత రాజు తన బలాలను చేరుకుని, కాశీ నగరానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. ఆయన ఉత్తర ద్వారపాలకుణ్ణి పిలిపించి, వాడితో రహస్యంగా, "ఒరే, ఎవరన్నా నీ వద్దకు వచ్చి, 'మహాశ్వరోహుడి ఇల్లెక్కడ?' అని అడిగితే ఆ మనిషిని సగౌరవంగా నా దగ్గరికి తీసుకురా!" అని చెప్పాడు.

ఆ గ్రామస్థుడు వస్తాడని రాజు ఎంతో కాలం ఎదురు చూశాడు. కాని అతను

రానేలేదు. అతన్ని ఏ విధంగానైనా రప్పించాలనే ఉద్దేశంతో, రాజు తన మంత్రులతో చెప్పి ఆ సరిహద్దు గ్రామం మీద కొత్త పన్నులు వేయించాడు.

అప్పటికి గ్రామస్థుడు రాజు వద్దకు రాలేదు. మరి కొంతకాలం చూసి రాజు ఆ గ్రామం మీద మరొక కొత్త పన్ను వేయించాడు. ఈ విధంగా రెండు మూడు సార్లు జరిగాక, ఆ గ్రామంలో ఉండే మిగిలిన వాళ్ళు గ్రామస్థుడి దగ్గరికి పోయి, "ఈ పన్నులతో చచ్చిపోతున్నాం. కాశీనగరంలో ఎవరో నీ మిత్రుడున్నాడని చెప్పావు గదా, నీవు వెళ్ళి ఆయనను చూసి, పన్నులు యిచ్చుకోలేక మనం

అందరం నానా అగచాట్లూ పడి పోతున్నా
మని మొరపెట్టి, వీటిని తీసేవేయించ
లేవా?" అన్నారు.

"నా స్నేహితుణ్ణి చూడటం కష్టం
కాదు. కాని ఆయన దగ్గిరికి వట్టి చేతులతో
ఎలా వెళ్ళేది? ఆయనకొక భార్య ఉన్న
దిట, ఇద్దరు కొడుకులున్నారుట. అందరికీ
బట్టలు తీసుకుపోవద్దా? ఆయన భార్యకు
కానుకగా నగా నట్రా తీసుకుపోవద్దా?
వాటన్నిటినీ త్వరలో సిద్ధం చేయ్యండి.
అలాగే బయలుదేరి వెళతాను." అన్నాడు
గ్రామస్థుడు.

మిగిలినవాళ్ళు బట్టలూ, నగలూ సమ
కూర్చారు. అవి గ్రామస్థులకు పనికివచ్చే
ముతక వస్త్రాలూ, మోటు నగలూనూ.

గ్రామస్థుడు తన భార్యచేత రొట్టెలూ,
పిండివంటలూ తయారు చేయించాడు.
తాను తీసుకుపోయే వస్తువులన్నీ ఒక
మూట కట్టి వెంట తీసుకుని బయలు
దేరాడు.

కొంతకాలానికి అతను కాశీ నగరపు
కోట చేరి, కుడివైపున ఉండే ఉత్తర
ద్వారం సమీపించి, అక్కడి ద్వారపాల
కుణ్ణి, "బాబూ, నేను మహాశ్వరోహు
డింటికి వెళ్ళాలి. దారి ఎటు?" అని
అడిగాడు.

తక్షణమే ద్వారపాలకుడు గ్రామస్థుణ్ణి
తన వెంట పెట్టుకుని 'రాజుగారి అంతః
పురానికి తీసుకుపోయి రాజుగారి ఎడట
పెట్టాడు.

అతన్ని చూసి రాజుకు పరమానంద
మయింది. గ్రామస్థుడు తనకోసం తెచ్చిన
తెనుబండారాలను ఆయన తన భార్య
చేతా, కుమారుల చేతా, తన మంత్రి
సామంతులచేతా తినిపించి, తాను కూడా
తిన్నాడు. అతను తెచ్చిన ముతకబట్టలను
తన భార్య బిడ్డలచేత కట్టించి, తాను
కూడా కట్టుకున్నాడు. తరవాత ఆయన
తన అతిథికి మేలైన పట్టుబట్టలు కట్ట
బెట్టి, తన పాకళాలలో తయారైన భోజనమే
అతనికి పెట్టించాడు. తన గ్రామం మీద
వేసిన పన్నులు తీయించటానికి అతను
వచ్చాడని తెలిసి, రాజుగారు ■ పన్నులను
రద్దు చేయ్యవలసిందిగా మంత్రులకు
ఉత్తరు విచ్చాడు.

తరవాత రాజు సభ చేశాడు. ఆ సభలో
మంత్రి సామంతులందరి సమక్షాన రాజు
ఆ గ్రామస్థుణ్ణి తన అర్థ రాజ్యానికి
రాజుగా ప్రకటించాడు.

ఈ గ్రామస్థుడు వచ్చిన క్షణంనుంచి
రాజుగారు అతనిపట్ల చూపుతూ వచ్చిన
అదరం మంత్రులు మొదలైన వారికి
కొంచెం కూడా నచ్చలేదు. అతనికి అర్థ
రాజ్యం పట్టం కట్టడం వారి దృష్టిలో
చాలా అవివేకంగా కనిపించింది.

కాని రాజుగారికి ఎదురు చెప్పటానికి
వారికి సాహసం లేకపోయింది. అందుకని
వారు రాజకుమారుణ్ణి చేరదీసి, "నాయనా,
మహారాజుగారు నీకు చాలా అన్యాయం
చేస్తున్నారు. నీకు చెందవలసిన రాజ్యంలో

సగం భాగం నిష్కారణంగా ఈ అనాగరి కుడికి కట్టబెడుతున్నారు. ఇందుకు గాను మహారాజుగారి దగ్గర ఆక్షేపణ తెలుపుకోవలసినవాడవు నీవే!" అంటూ ఆ కుర్రవాడికి బాగా బోధించి పంపారు.

రాజకుమారుడు తండ్రి దగ్గరికి వెళ్ళి, వాళ్ళు చెప్పినట్టే తన ఆక్షేపణ తెలిపాడు.

అంతా విని రాజు, "నాయనా, ఇది నీకు కలిగిన ఆలోచన కాదు. నన్నిప్పుడదిగిన ప్రశ్న సభలో అడుగు. అప్పుడు నీకు నేను తగు విధంగా సమాధానం చెబుతాను!" అన్నాడు.

రాజకుమారుడు ఆ ప్రకారమే నిండు సభలో తండ్రిని, "ఈ గ్రామస్థుడికి మీరు అర్థరాజ్యం ఇవ్వటానికి కారణమేమిటి?" అని అడిగాడు.

వెంటనే రాజు, "కుమారా, ఈ గ్రామస్థుడు ఒకప్పుడు నాకు ప్రాణదానం చేశాడు. ఆ సంగతి నీకు తెలియదు," అంటూ సరిహద్దున పితూరీ జరిగిన సమయంలో గ్రామస్థుడు బాగా గాయపడిన

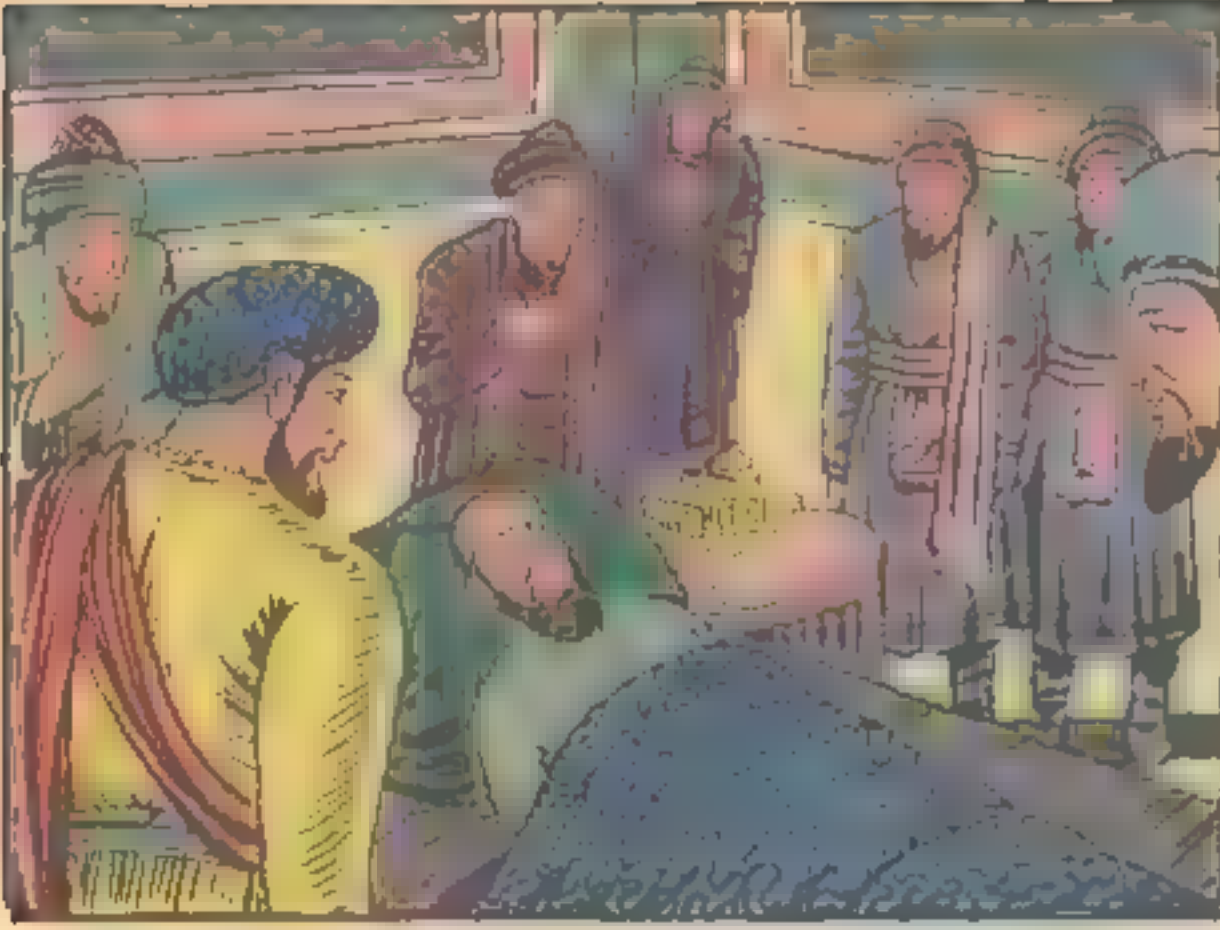
తనను కాపాడిన వృత్తాంతమంతా వివరంగా చెప్పాడు. ఆ తరువాత ఆయన ఇంకా ఇలా అన్నాడు:

"అపాత్రుడికి దానం చెయ్యటం ఎంత తప్పు, పాత్రుడికి దానం చెయ్యకపోవటం కూడా అంత తప్పు. నేను రాజునని ఎరగకుండానే ఈ గ్రామస్థుడు నాపట్ల విశ్వాసం చూపాడు. నేను రమ్మని అహ్వానించినప్పటికీ, ప్రత్యుపకారం పొందే ఉద్దేశం ఏమాత్రమూలేని కారణంచేత, అతను రానే లేదు. చివరకు గ్రామక్షేమం కోరి మాత్రమే బయలుదేరి వచ్చాడు. నా అర్థ రాజ్యానికి ఇంతకంటే అద్భుతం వరు?"

ఈ మాటలు విని మంత్రి సామంతులందరూ సిగ్గుపడ్డారు. రాజకుమారుడు తను చేసిన పొరపాటు గ్రహించాడు. అతడికి తండ్రి మాటలు చాలా సంతోషం కలిగించాయి. అనాటినుండి రాజు తన జీవితాంతం వరకూ ఆ గ్రామస్థుణ్ణి ఎంతో అదరంతో చూశాడు.

మొగల్ సామ్రాజ్య పతనం

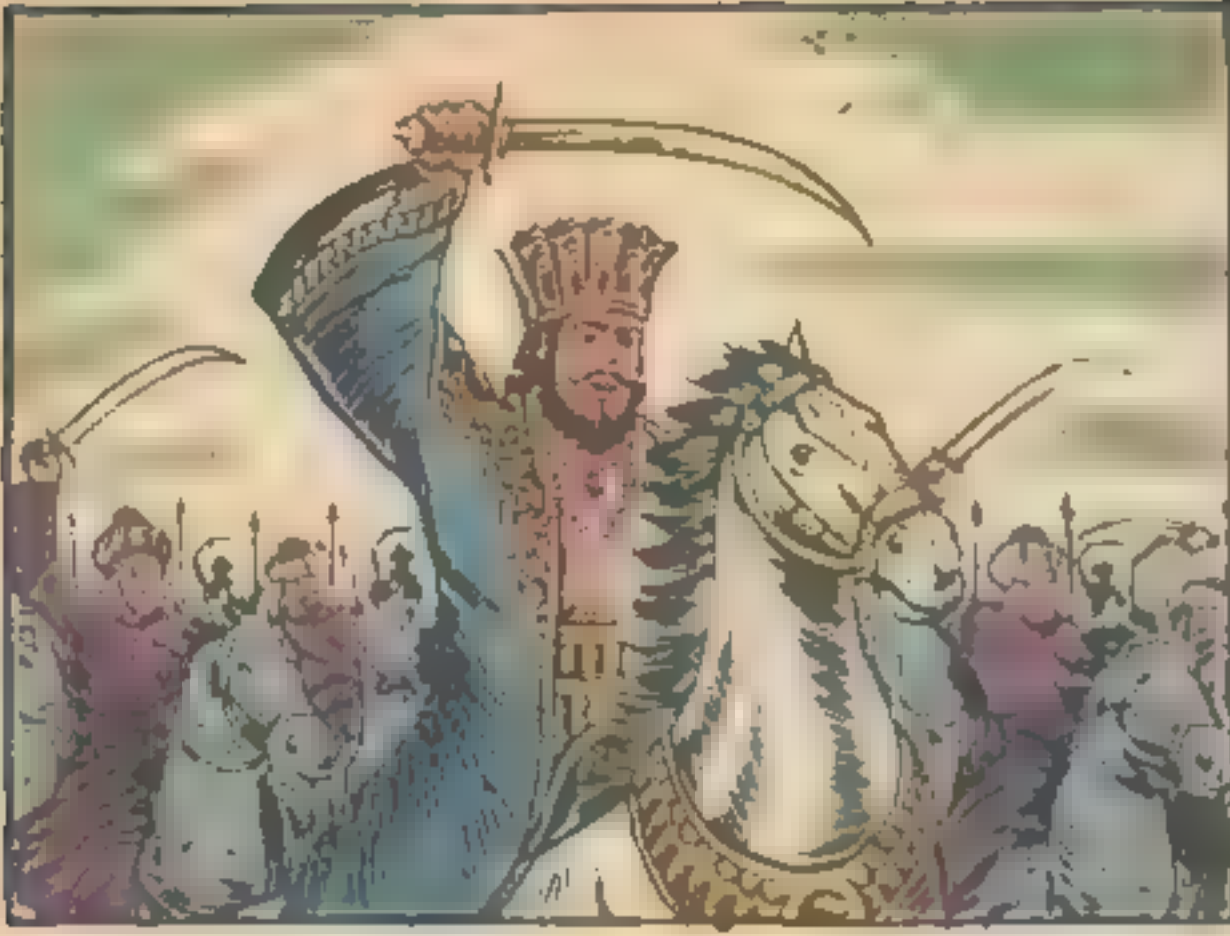
మహారాష్ట్రులను అణచే ప్రయత్నంలో, ఔరంగజేబు ఇరవై ఆరేళ్ళు దక్కనులో గడిపాడు. ఆ కారణంగా పరిపాలనా వ్యవహారాలు దెబ్బతిన్నాయి. అతని కొడుకు అక్బర్ సర్దియాకు పారిపోయాడు. పరిస్థితులను చూసి విషాదం చెందిన ఔరంగజేబు 1707వ సంవత్సరంలో అహ్మద్ నగర్ లో మరణించాడు.

అతని కొడుకుల మధ్య వున్న విరోధం రక్తపాతానికి దారితీసింది. పెద్ద కొడుకు ఇద్దరు తమ్ముళ్ళను చంపి, బహదూర్ షా పేరుతో సింహాసనం ఆక్రమించాడు. 1712వ సంవత్సరంలో అతడు మరణించిన తరువాత అతని పెద్ద కొడుకు జహాందర్ షా తన ముగ్గురు తమ్ముళ్ళను చంపి, తనను రాజుగా ప్రకటించుకున్నాడు.

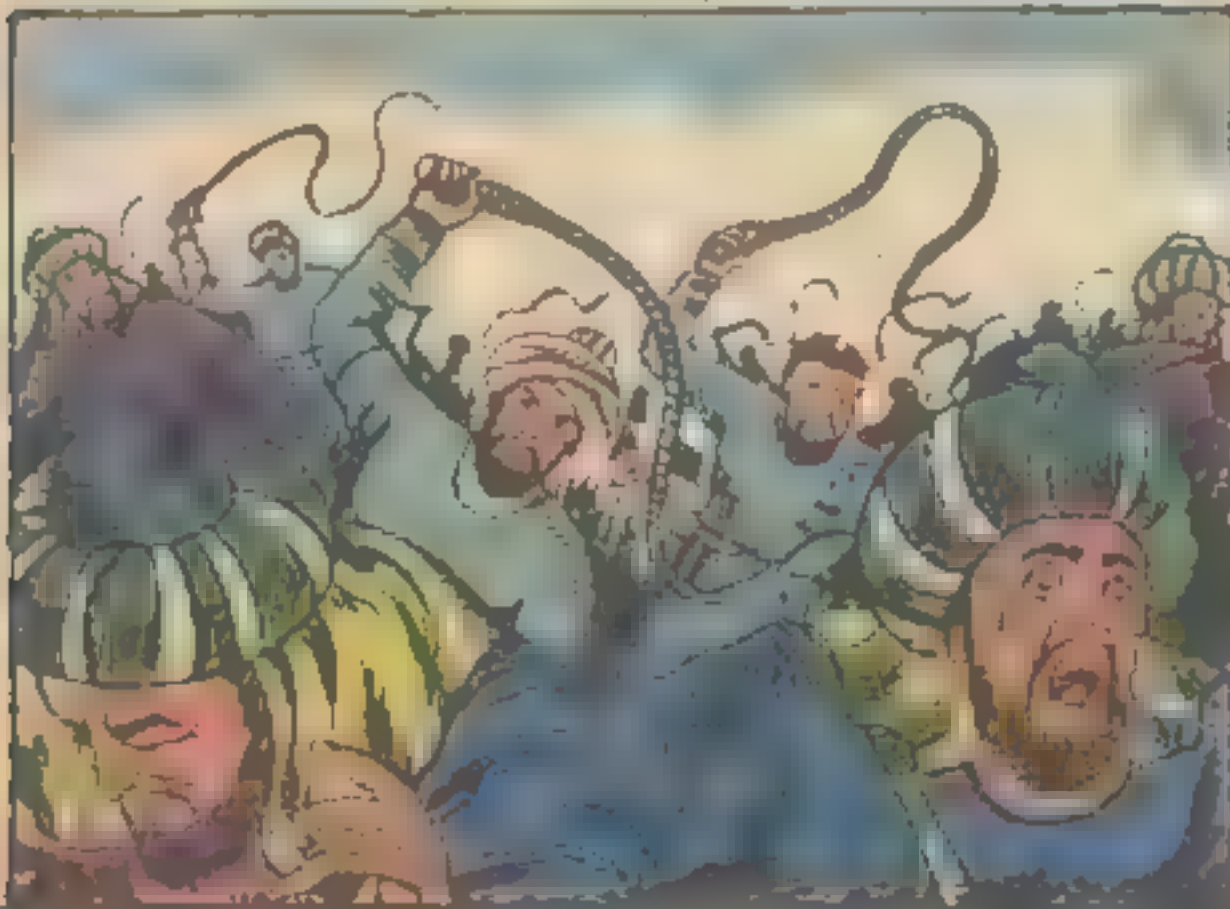
ఒక సంవత్సరం తిరిగే లోపల, అతని మేనల్లుడు ఆతణ్ణి చంపి, సింహాసనాన్ని ఆక్రమించాడు. ఆ తరువాత దుర్మార్గులుగా పేరుపడ్డ నయ్యద్ సోదరులు, అధికారాన్ని హస్తగతం చేసుకుని—తమ ఇష్టానుసారం ఒకరి తర్వాత ఒకరుగా ముగ్గురు పాలకులను సింహాసనంపై కూర్చోబెట్టి చంపించారు!

అఖరికి మహమ్మద్ పా నింహననం అధిష్టించి, నయ్యుద్ సోదరులను హత మార్చాడు. అయినా అప్పటికే, ఢిల్లీలో ఏర్పడిన అశాంతి గురించి, అస్తవ్యస్త పరిస్థితి గురించి విన్న పర్షియాపాలకుడు నాదిర్ పా, పెద్ద సైన్యంతో ఢిల్లీని ఆక్రమించడానికి భారతదేశం మీదికి దండెత్తాడు.

నాదిర్ పాను ఎదుర్కునే సైనికబలం గాని, ధైర్యంగాని మహమ్మద్ పా కు లేదు. పైగా రాజపుత్రుల నహయాన్ని కూడా అతడు కోరలేదు. అందువల్ల, నాదిర్ పా సునాయానంగా ఢిల్లీని పట్టు కున్నాడు. ఇక చేసేది లేక నాదిర్ పాకు నగోరవంగా స్వాగతం పలికాడు మహమ్మద్ పా.

నాదిర్ పా ఢిల్లీలో సుఖభోగాలు అనుభవిస్తూ వుంటే, ఆయన సైనికులు నగరాన్ని కొల్లగొట్ట సాగారు. నాదిర్ పా మరణించాడన్న వదంతి బయలుదేర గానే, ఢిల్లీనగర పౌరులు పట్టరాని ఆనందంతో, పర్షియా సైనికులపై ఎదురు తిరిగి కొందరిని చంపారు.

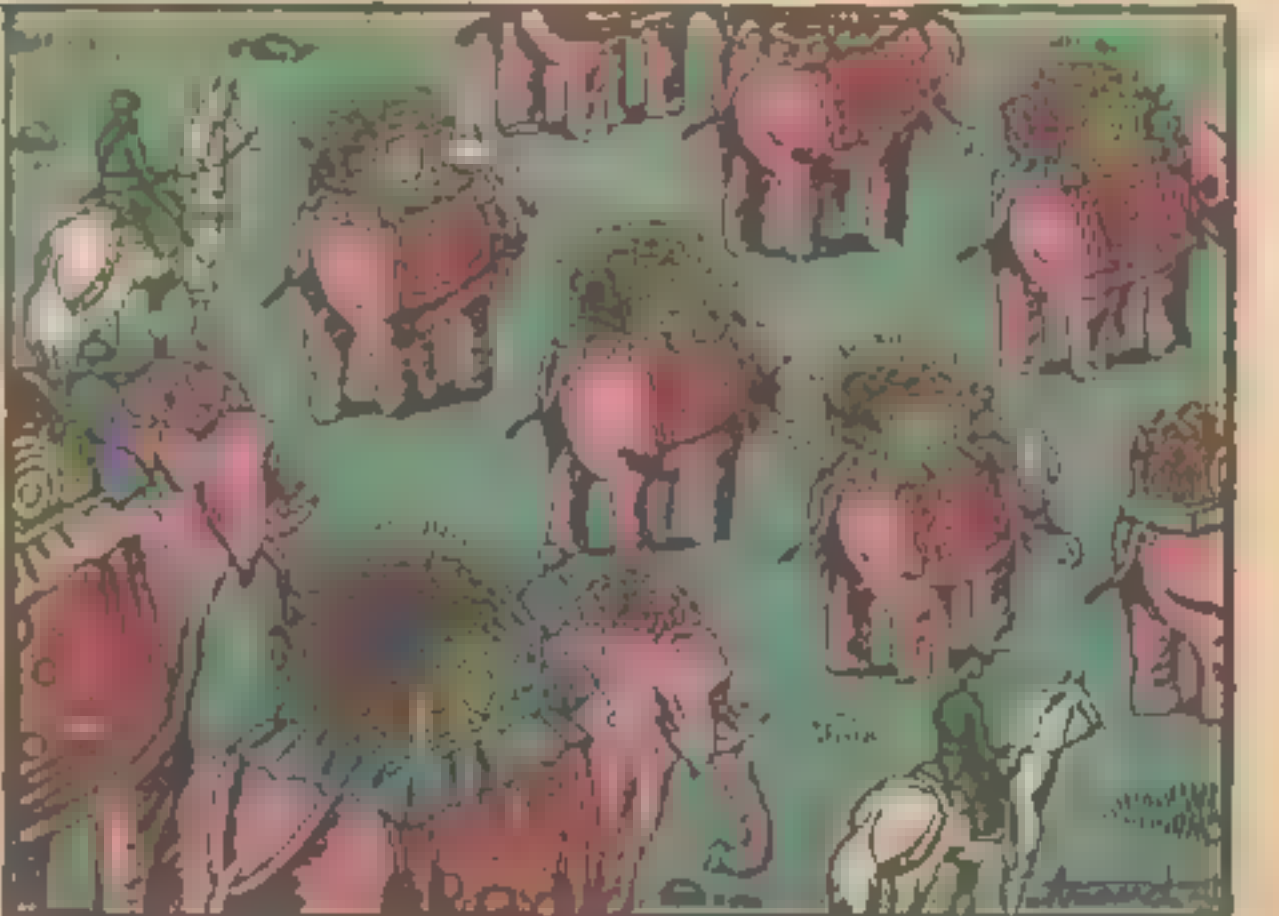

ఈ వార్త నాదిర్ షా చెవిని పడగానే,
అతడు తన నైనికులను ఢిల్లీజారుల
మీదికి రెచ్చగట్టాడు. వాళ్ళు విజృం
భించి, ఇళ్ళనూ, అంగళ్ళనూ దోచు
కుని నాశనం చేశారు. పిల్లలు, పెద్దలు,
అడా, మగా అన్న తేడా లేకుండా,
ఒక్క రోజులో ముప్పైవేలమందిని
హతమార్చారు.

పర్షియా నైనికులు భవనాలకు
నివ్వబడించారు. అందమైన కట్టడాలు
అగ్నికి అమృతయ్యాయి. కనబడిన
ప్రతి ఒక్కరినీ హత్య చేశారు.
బహ్మాండమైన ఢిల్లీనగరం దయ్యాల
నగరంగా కనబడసాగింది.

అపరిమితమైన ధనమూ, బంగారం,
విలువైన మణులూ, రత్నాలూ
మూత్రమే కాకుండా, జగత్ ప్రసిద్ధమైన
మయూర నింహాననాన్ని కూడా తన
వెంట తరలించుకుపోయాడు నాదిర్ షా.
వీటితోపాటు వెయ్యి ఏనుగులనూ, ఏడు
వేల గుర్రాలనూ, పదివేల ఒంటెలనూ,
ఎనిమిది వృక్షులలో నిపుణులైన
పలువురు పనివాళ్ళనూ, నాదిర్ షా
పర్షియాకు తరలించాడు.

నుప్రసిద్ధమైన కోహనూర్ వజ్రం కోనం, నాదిర్ షా మొగల్ రాజభవనమంతా వెదకసాగాడు. ఆ అమూల్య వజ్రాన్ని, మహమ్మద్ షా తన తలపాగాలో దాచి వున్నట్టు, ఒక మొగల్ అధికారి నాదిర్ షాకు రహస్యంగా తెలియజేశాడట!

రహస్యం తెలుసుకున్న నాదిర్ షా మహమ్మద్ షాతో, “మిత్రమా! మన మైత్రి చిహ్నంగా మన తలపాగాలను మార్చుకుందామా?” అంటూ తన తలపాగా తీసి మహమ్మద్ షా చేతికిచ్చి, మహమ్మద్ షా తలపాగాను తన న్యాయంగా తీసి తాను ధరించాడు. ఆ విధంగా కోహనూర్ వజ్రం అతడి హస్తగతమయింది!

దిల్లీసగరాన్ని రక్తపాతంలో ముంచి, వీభత్సంగా మార్చిన నాదిర్ షా మొగల్ పరిపాలనపై చావుదెబ్బ కొట్టి వెళ్ళాడు. ఆ సమయంలోనే, ఫ్రెంచి, ఇంగ్లీషు వర్తకులు, భారతదేశంలోని నిరీనంపదలచే ఆకర్షింపబడి క్రమంగా రాసాగారు.

చెవిటితనమే నయం!

ఒక ఊళ్ళో పుట్టుచెవిటివాడైన పావుకారొకడుండేవాడు. ఆయన చదవడం, రాయడం నేర్చుకున్నాడు. వడ్డీవ్యాపారం చేసి చాలా ఆస్తిపాస్తులు గడించాడు.

ఆ ఊరుకు ఒకసారి నన్యాని ఒకడు వచ్చాడు. అతడు చిట్కా వైద్యంలో మహా ముటికుడు. ఎందరికో దీర్ఘ కాలంగా వున్న వ్యాధులను భస్మాలతో, రసాయనాలతో నయం చేశాడు. పావుకారుకు యీ సంగతి తెలిసి, తన చెవిటితనానికి వైద్యం చేయించుకోవాలనిపించింది. ఆయన నన్యాని దగ్గరకు వెళ్ళి, తన పరిస్థితి కాయితం మీద రాసి చెప్పుకున్నాడు.

“చెవిటితనంవల్ల, నీకొచ్చిన నష్టం విమీలేదు. వడ్డీవ్యాపారంలో బాగానే సంపాదిస్తున్నావు గదా? దాని సంగతి మరిచిపో,” అని నన్యాని సలహా ఇచ్చాడు.

పావుకారు అందుకు ఒప్పుకోలేదు. తన దగ్గరకు డబ్బు కోసం వచ్చేవాళ్ళు కొందరు కోపంగా ఏదో మాట్లాడతారనీ, మరికొందరు తనకేసి అయిష్టంగా చూస్తారనీ పావుకారు నన్యానికి చెప్పి, “అయ్యా, వాళ్ళనేదేమిటో, వినాలని వున్నది,” అన్నాడు.

చిట్కా నన్యాని ఆయనకు ఏదో ద్రావకం ఇస్తూ, “ఇది వనమూలికలతో చేసిన కర్ణామృతం. దీనిని వాడితే, ఒక్క నెలరోజులపాటు, నీకు వినే శక్తి వస్తుంది. ఈ లోపల దీనికి విరుగుడు కావాలంటే మాత్రం ఇవ్వలేను,” అన్నాడు.

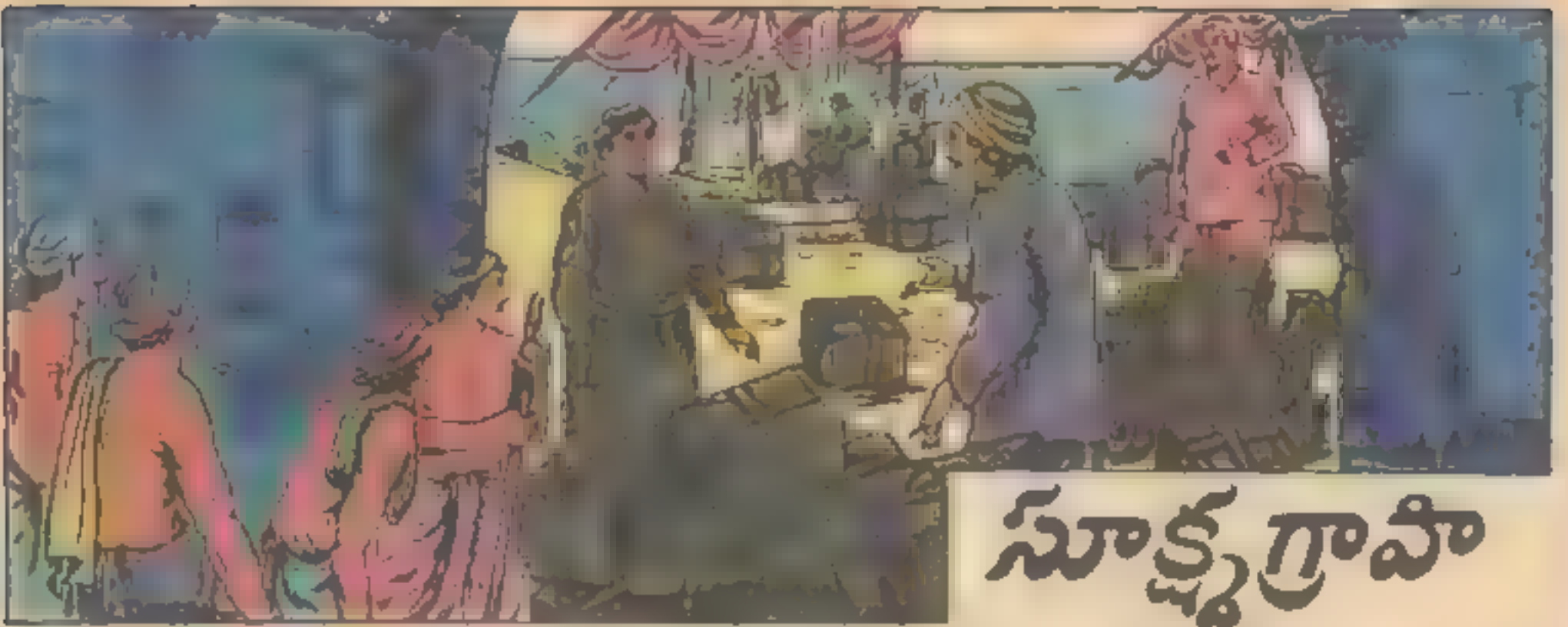
పావుకారు అనాటి సాయంకాలమే నన్యాని దగ్గరకు తిరిగి వచ్చి, “మీ కర్ణామృతం అమోఘంగా పనిచేసింది. కాని, నా దగ్గరకు వడ్డీడబ్బు కోసం వచ్చేవాళ్ళు, నేనింకా చెవిటివాడినే అనుకుంటున్నారు. వాళ్ళనే మాటలు భరించలేను. చెవిటితనమే నయం! మందు ప్రభావం నెలరోజులన్నారు గదా? ఈ నెలా తమ సన్నిధిలోనే కాలం గడపనివ్వండి,” అని దీనంగా వేడుకున్నాడు.

నన్యాని చిన్నగా నవ్వి, పావుకారును నెలరోజులపాటు తన దగ్గర వుండనిచ్చాడు.

—ఎం. డి. సౌజన్య

సూక్ష్మగ్రాహి

పురందర నగరంలో వుండే చంద్రనాగుడు తూర్పు నముద్రంలోని దీవులతో ఓడ వర్తకం చేస్తూండేవాడు. అతడికి వర్తకపు సరుకుల ఎగుమతి, దిగుమతి పనుల్లో సాయపడేందుకు సమర్థుడైన మనిషి అవసరం కనబడింది. ఈ సంగతి తెలిసిన తోటివర్తకుడొకడు, చంద్రనాగుడి దగ్గరకు విశాఖుడు, అనందుడు అనే యిద్దరు యువకులను పంపుతూ, నచ్చిన వారిని పనిలో పెట్టుకోవలసిందిగా తెలియబరిచాడు.

చంద్రనాగుడు ఆ యిద్దరిలో ముందుగా అనందుణ్ణి, ఓడరేవు వద్దవున్న తన గోదాముకు తీసుకుపోయాడు. అక్కడ చాలా చెక్క పెట్టెలు చెల్లాచెదురుగా పడివున్నవి.

అనందుడికి ఆ పెట్టెలను చూపించి, చంద్రనాగుడు, "ఈ పెట్టెలనిండా వెండి,

యితర లోహాలతో చేసిన వస్తువులున్నవి. వీటిని నేను చంద్రపురం వర్తకుడి వద్ద కొన్నాను. త్వరలో ఓడల మీద తూర్పు దీవులకు పంపవలసివుంది. ప్రస్తుతానికి వీటిని మన గోదాములో సర్దిపెట్టించు," అన్నాడు.

తరవాత ఆయన కొంచెం దూరంగా వున్న నలుగురు మనుషులను పిలిచి, అనందుడితో, "వీళ్ళు చంద్రపురం వర్తకుడి మనుషులు. వీళ్ళే యీ పెట్టెలను యిక్కడికి తెచ్చారు. గోదాములో మన మనిషి వున్నాడు. వీళ్ళు పెట్టెలను అక్కడకు తెస్తారు. మన మనిషి వాటిని ఒక క్రమపద్ధతిలో సర్దిపెడతాడు. నువ్వు మాత్రం దగ్గర వుండి, మొత్తం ఎన్ని పెట్టెలో జాగ్రత్తగా లెక్క రాసి తీసుకురా," అని అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

అనందుడు అలాగేనని గోదాములోకి వెళ్ళాడు. బయటనుంచి నలుగురు మనుషులు, ఆయాసపడుతూ తెచ్చిన పెట్టెలను, లోపలవున్న చంద్రనాగుడి మనిషి నునాయాసంగా ఎత్తి, ఒకదానిపై ఒకటి పేర్చసాగాడు.

అనందుడు ఆ పెట్టెలను లెక్క పెడుతూ నిలబడ్డాడు.

పని పూర్తికాగానే అనందుడు, చంద్రనాగుడి వద్దకు పోయి, పెట్టెలన్నింటినీ గోదాములో పెట్టించినట్టు చెప్పి, అవి మొత్తం నూటపది అని తెలియజేశాడు.

చంద్రనాగుడు అతడికి తాను పని యివ్వదలిస్తే; మనిషిచేత కబురు చేస్తానని చెప్పి, పంపివేశాడు.

మరసటి రోజు చంద్రనాగుడు ఓడ రేవు వద్ద వున్న మరొక గోదాముకు విశాఖుణ్ణి తీసుకుపోయి, అక్కడ చెల్లాచెదురుగా పదివున్న పెట్టెలను చూపించి, అనందుడికి చెప్పినట్టే చెప్పి వెళ్ళి పోయాడు.

గోదాములోకి పోయి పెట్టెలు లెక్క పెడుతున్న విశాఖుడికి ఒక సందేహం కలిగింది. నలుగురు మనుషులు ఎంతో ఆయాసపడుతూ మోసుకువచ్చిన పెట్టెల్ని, గోదాములో వున్న ఒక్క మనిషి నునాయాసంగా ఎత్తి, ఒకదానిపై ఒకటి పేరుస్తున్నాడు!

పని పూర్తి కాగానే విశాఖుడు, చంద్రనాగుడి దగ్గరకు వెళ్ళి, పెట్టెలు మొత్తం

నూటపది అని చెప్పి, "అయ్యా, మీరనే ఆ చంద్రపురం వర్తకుడితో, తమకు లోగడే లావాదేవీలున్నవేమో, ఆ సంగతి నాకు తెలియదు. కాని ఆతడి నిజాయితీ గురించి మాత్రం నాకు అనుమానం కలుగుతున్నది. ఆ విషయం తమకు చెప్పడం, నా బాధ్యత!" అన్నాడు వినయంగా.

"ఏమిటది?" అని అడిగాడు చంద్ర నాగుడు.

"ఆ పెట్టెలనిండా వెండి, యితర లోహాలతో చేసిన వస్తువులున్నట్టు, మీరు చెప్పారు. కాని, యిందులో ఆ వర్తకుడు మిమ్మల్ని తెలివిగా మోసగించినట్టు, నాకు అనుమానం కలుగుతున్నది. వాటిని గోదాములోకి మోసుకువచ్చిన నలుగురూ, ఆయన మనుషులేకదా! వాళ్ళు, వాటిని మోయడానికి ఎంతో శ్రమపడుతున్నట్టు నటించారు. అలా కాకపోతే మనవాడు ఒక్కడు వాటిని తెలిగ్గా ఎత్తి, ఒకదానిపై ఒకటి దొంతరగా అమర్చగలడా? ఆ

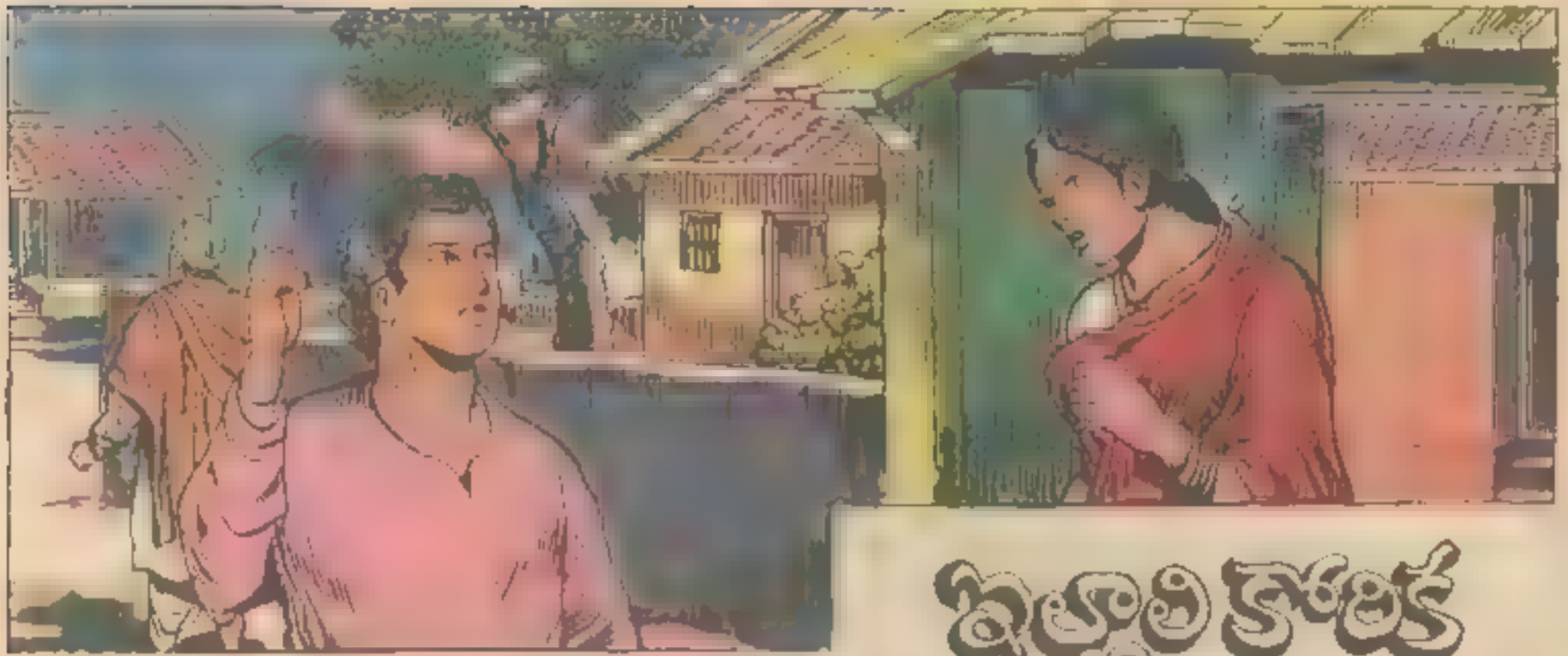
పెట్టెల్లో వెండి వస్తువులుకాదు; ఏదో గడ్డిగాదం వున్నదని, నా అభిప్రాయం. తమరు వెంటనే గోదాముకు వచ్చి, వాటిని తెరిపించి చూడండి," అన్నాడు విశాఖుడు.

ఆ మాటలకు చంద్రనాగుడు తృప్తిగా నవ్వుకుని, విశాఖుడి భుజం తట్టి, "నువ్వు, సూక్ష్మగ్రాహివి!" అని మెచ్చు కుని, "ఆ పెట్టెలూ, వాటిని మోసిన నలుగురు మనుషులూ, గోదాములో వున్న వాడూ—ఆందరూ మనవాళ్ళే! ఉద్యోగం కోసం వచ్చిన, మీ యిద్దరి తెలివితేటలూ, చురుకుదనం తెలుసుకునేందుకు, యీ పరీక్ష పెట్టాను. అందులో నువ్వు నెగ్గావు. ఈనాటి నుంచే నువ్వు, నా దగ్గిర పనిలో చేరినట్టు నా పర్తక మిత్తుడికి, తెలియ చేస్తాను," అన్నాడు.

ఇది పరీక్ష అని తెలియకుండానే, అందులో తాను విజయం సాధించినందుకు, విశాఖుడికి చాలా ఆనందం కలిగింది.

ఇల్లావి క్రాంతి

భూపతికి కచ్చేరీలో చిన్న ఉద్యోగం. సాయంత్రం పనిముగియగానే, అతడు తోటి ఉద్యోగులతోపాటు ఇంటికి బయలుదేరాడు. ఇంటిని సమీపిస్తూండగా, భార్య నీల వాకిట్లో నిలబడి వుండడం కంటబడగానే, అతడి మనస్సు చివుక్కుమన్నది.

నీల ఎంతో నిరుత్సాహంగా, "ఈ రోజు కూడా మంచి పనసపండు దొరకలేదా?" అని అడిగింది.

"దొరికితే తేకపోదునా! దుకాణం వాడు రేపు మంచి పళ్ళు వస్తవని చెప్పాడు," అంటూ భూపతి తల పక్కకు తిప్పుకున్నాడు.

భూపతి సంపాదన ఇంటి ఖర్చులకు బోటాబోటిగా సరిపోతుంది. నెలలు నిండి వున్న భార్య యీనాటివరకూ అతణ్ణి, అది తినాలని వున్నది, ఇది తినాలని వున్నది అంటూ ఏమీ కోరలేదు. కాని,

ఈ మధ్య ఆమెకు పనసపండు తినాలన్న కోర్కె కలిగింది. ఆమె మొహమాట పడుతూనే, యీ సంగతి భర్తకు చెప్పింది.

పనసపండు కొనాలంటే కనీసం ఆరు రూపాయలైనా కావాలి. నెలాఖరు రోజులు కావడంతో భూపతి దగ్గిర అంత మొత్తం లేదు. అప్పు అడుగుదామంటే, తోటి ఉద్యోగుల పరిస్థితి అలాగే వున్నదని అతడికి బాగా తెలుసు. ఆ కారణంగా, అతడు పనసపండు తీసుకురాకపోవడానికి ఏదో వంకలు చెప్పేస్తున్నాడు.

ఆ రాత్రి భూపతికి సరిగా నిద్రపట్టలేదు. తాను సాయంత్రం ఇంటికి వస్తూ, ఎవరి పెరట్లోనో చూసిన పనసచెట్టు అతడికి గుర్తు వచ్చింది. దానికి బోలేడు పనసకాయలు వేళ్ళాడుతున్నవి. చీకటి మాటునపోయి ఒకటి కోసుకువస్తే, భార్య కోరిక తీరుతుంది!

భూపతి యిలా కొంతసేపు ఆలోచించి, భార్య మంచి గాఢనిద్రలో వుండడం గమనించి, ఒక గోనెసంచి తీసుకుని పెరటిదారిన బయటికి వెళ్ళాడు.

అతడు పనసచెట్టున్న ఇల్లు చేరేసరికి అర్ధరాత్రి కావస్తున్నది. భూపతి నిశ్శబ్దంగా, ఇంటి ప్రహరీగోడ దూకి లోపల ప్రవేశించాడు. తరవాత పనసచెట్టు మొదట్లో వున్న కాయల్లో పక్వానికి వచ్చిన ఒక కాయను వెతికి, దాన్ని కోసి గోనెసంచిలో వేసుకున్నాడు.

అయితే, భూపతికి అంత బరువున్న పనసకాయతో గోడదూకడం సాధ్యపడ లేదు. అతడు వీధివాకిలి తెరుచుకుని

బయటికి పోవచ్చును కుంటూ, గోడ పక్కగా కొంత దూరం నడిచి, అక్కడ కనబడిన దృశ్యం చూసి నిర్భాంత పోయాడు. ఒక మనిషి గుబురుగా పెరిగిన జామమొక్కల పక్కన చీకట్లో గుంట తవ్వుతున్నాడు! అతడి పక్కన గోనెసంచిలో ఏదో వస్తు వున్నది.

తను దొంగగా ఆ పెరట్లోకి వచ్చిన సంగతి మరిచిపోయిన భూపతి, "ఎవరు వాళ్ళు?" అంటూ ఆ మనిషిని కరుకుగా ప్రశ్నించాడు.

గుంట తవ్వుతున్న మనిషి ఆ ప్రశ్న వింటూనే అదిరిపడి, చేతిలో వున్న గున పాన్ని జారవిడిస్తూ, "బాబ్బాబు, కాస్త గొంతు తగ్గించి మాట్లాడు, మా అవిడ లేచి వస్తుంది!" అన్నాడు మెల్లగా మూసి వున్న పెరటితలుపు కేసి ఎంతో భయంగా చూస్తూ.

అతను ఆ ఇంటి యజమాని అని తెలుసుకున్న భూపతి వెలవెలపోతూ, భుజాన వున్న గోనెసంచిని కింద పెట్టి, "క్షమించండి! మా అవిడకోసం, మీ చెట్టు నుంచి ఒక పనస కాయ కోసుకు పోతున్నాను," అన్నాడు.

ఇంటి యజమాని, భూపతి ముఖం కేసి ఒకసారి ఆశ్చర్యంగా చూసి, "పనస కాయా? ఒకటి కాకపోతే పది కోసుకు

వెళ్ళు. ముందు, యీ గుంట తవ్వడంలో నాకు కాస్త సాయం చెయ్యి. ఈ గోనెలో వున్న చచ్చిన పిల్లిని గుట్టుమట్టుగా పాతి పెట్టాలి," అన్నాడు.

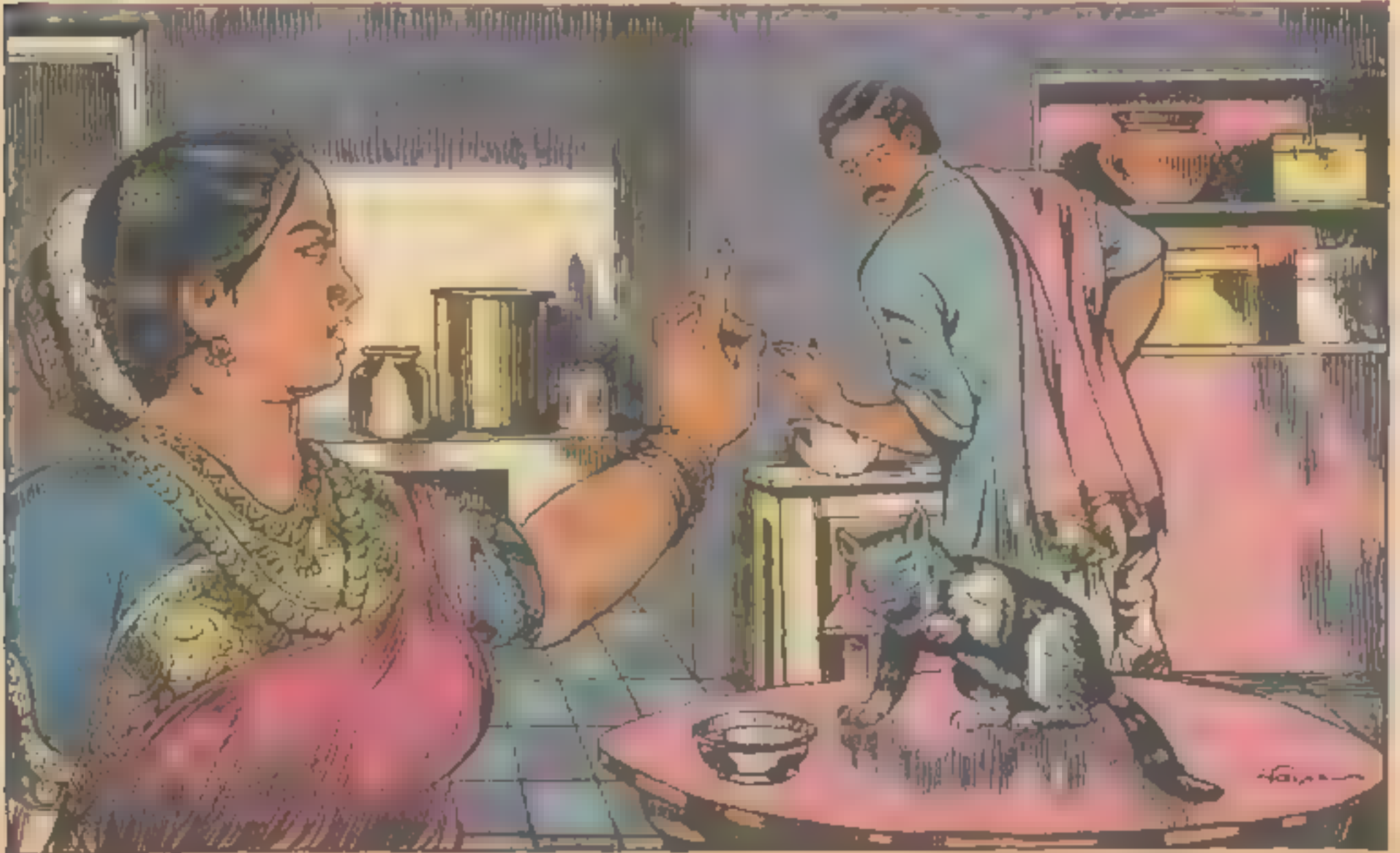
భూపతి బతుకు జీవుడా అనుకుని, గునపం తీసుకుని గుంట తవ్వసాగాడు. ఇంటి యజమాని చిన్న గొంతుతో, గోనెలో వున్న పిల్లికథ యిలా చెప్పాడు:

ఆ పిల్లి అంటే అతడి భార్యకు పంచ ప్రాణాలు. నాలుగు రోజులక్రితం ఆమె బంధువుల ఇంటికి పెళ్ళికి పోతూ, పిల్లిని కూడా తీసుకుపోవాలనుకున్నది. ఇప్పటికే ఆమెకూ, ఆ పిల్లికీ వున్న నేస్తాన్ని గురించి పక్క ఇళ్ళవాళ్ళు కథలుగా చెప్పుకుంటున్నారు.

ఆ కారణం వల్ల భర్త, ఆమెతో, "దాన్ని యిక్కడే వదిలి వెళ్ళు. పెళ్ళికి వెళుతూ పిల్లిని చంకన బెట్టుకుపోవడం దేనికి, అక్కడ నలుగురూ విద్వారంగా చెప్పుకునేందుకా?" అన్నాడు.

ఆమె కొంచెంసేపు ఆలోచించి, "అ మాటా నిజమే! ఆ కొత్తచోట, నా ముత్యాల పిల్లికి దిప్తి తగిలినా తగలొచ్చు, ఇక్కడే వదిలి వెళతాను. దాని ఆలనా పాలనా నువ్వే చూడాలి. తిరిగి వచ్చాక ఆది ఏ మాత్రం చిక్కిపోయినట్టు కనిపించినా, నీకు నాలుగు రోజులపాటు పస్తే!" అన్నది.

ఆమె వెళ్ళిన మరుక్షణం నుంచి పిల్లి ఆరుస్తూ, ఇల్లంతా తిరగసాగింది. ఈ

కుని ఎటో వెళ్ళిపోయింది. నువ్వు వచ్చావు గదా, అదీ వస్తుందిలే!" అని సర్ది చెప్ప చూశాడు.

కాని, ఆమె పెద్ద గొడవచేసి, భోజనం చెయ్యకుండా ఏడుస్తూ పడుకున్నది. ఆమెకు కొంచెం కునుకు పట్టిందని తెలియగానే, ఇంటాయన లేచి పిల్లిని పూడ్చి పెట్టేందుకు పెరట్లో గుంట తవ్వు తున్నాడు!

భూపతి సాయంతో త్వరలోనే గుంట తవ్వడం పూర్తయింది. ఇంటి యజమాని అతడికింకేదో చెప్పబోతున్నంతలో, అతడి భార్య తలుపు తీసుకుని వస్తూ, భర్తను, "ఇంత చీకట్లో పెరట్లో ఏం చేస్తున్నావు?" అంటూ కోపంగా ప్రశ్నించింది.

భార్యను చూస్తూనే ఇంటి యజమాని గాభరా పడిపోతూ, గోనెను గుంటలోకి తోసి, భూపతితో, "నే వెళుతున్నాను. బాబ్బాబు, నువ్వు కాస్త గుంట పూడ్చి మరీ వెళ్ళు," అంటూ భార్యకు ఎదురు వెళ్ళాడు.

ఆ భార్య, భర్తలు ఇంట్లోకి పోగానే భూపతి గుంట మీద యింత మన్ను కప్పి, వీధి వాకిలిగుండా బయటికి వచ్చి, గబ గబా ఇంటికేసి నడవసాగాడు. దారిలో అతడికి గస్తీ తిరుగుతున్న యిద్దరు రక్షక భటులు తారసపడ్డారు.

నాలుగు రోజులుగా అది పాల వాసన కూడా చూడలేదు. సొమ్మునిల్లి గోడవారగా ముడుచుకు పడుకున్నది. భార్య వచ్చే సమయానికి, అది కళ్ళు తలవేసి నిగడ దీసుకుపోయింది. అటు భార్య భయంతో ఏమీ పాలుపోని ఇంటి యజమాని దాన్ని గోనెలో వేసి, అటక మీద దాచేశాడు.

అతడి భార్య ఇంటికి వస్తూనే, "నా కన్నతల్లి, నా ముత్యాలపిల్లి—ఏదీ?" అంటూ ఇల్లంతా వెతకసాగింది.

పిల్లి చచ్చిపోయిందని చెబితే, భార్య అన్నంత పనీ చేస్తుందని ఎరిగిన ఇంటి యజమాని అవిడతే, "నువ్వు వెళ్ళిన రోజు రాత్రే, అది నీ కొసం బెంగ పెట్టు

వాళ్ళు, భుజం మీద గోనెతో చీకట్లో పడిపోతున్న భూపతిని చూడగానే అనుమానించి, అగమని, "ఈ అర్ధరాత్రివేళ ఎవడిల్లు దోచి పరిగెత్తుకున్నావు?" అని అడిగారు.

భూపతి గజగజ వణికిపోతూ, "అయ్యా, నేను పరిగెత్తడం లేదు, మామూలుగానే నెమ్మదిగా నడిచిపోతున్నాను. నేనేం దొంగను కాదు. నా భార్య కోసం పనసకాయ పట్టుకుపోతున్నాను," అన్నాడు.

"ఈ మాట నమ్మమంటావా?" అంటూ ఒక రక్షకభటుడు చేతిలో వున్న కర్రతో గోనెను పొడిచాడు.

ఆ వెంటనే గోనెలో నుంచి, "హ్యావ్!" అన్న పిల్లి అరుపు వినిపించింది.

భూపతికి చాలా అశ్చర్యం కలిగింది. భార్య వస్తున్నదన్న గాభరాలో ఇంటి యజమాని పనసకాయ వున్న గోనెను గొతిలోకి తోశాడన్నమాట! అతను చచ్చిందనుకున్న పిల్లి, నిజంగా చావలేదు, తిండి తప్పల్లేక సొమ్మసిల్లిపడిపోయి వుంటుంది.

రక్షకభటు లిద్దరూ పిల్లి అరుపు వింటూనే పెద్దగా నవ్వి, "నీ పెళ్ళాం పిల్లిని పనసకాయ అని పిలుస్తుందా? నువ్వేదో మంత్రగాడివని, మా అనుమానం, అందువల్లే, పిల్లిని యీ అర్ధ

రాత్రివేళ ఏ వల్లకాటికో మోనుకుపోతున్నావు. తెల్లవారి, నీ అసలు స్వరూపం బయట పెట్టిస్తాం, పద!" అంటూ భూపతి ఎంత చెబుతున్నా వినకుండా, అతణ్ణి తీసుకుపోయి చెరసాలలో వేశారు.

బాగా పొద్దెక్కిన తరవాత చెరసాల అధికారి అక్కడికి వచ్చాడు. రక్షకభటులు ఆయనతో, "రాత్రి ఒకణ్ణి పట్టుకున్నాం. వాడు మంత్రగాడని, మా అనుమానం!" అని చెప్పి, భూపతి వున్న గది దగ్గరకు తీసుకుపోయారు.

భూపతి ఆ అధికారిని చూసి చాలా వింత పడ్డాడు. రాత్రి ఆయన్నే, పెళ్ళాం దగ్గర పిల్లిలా అతడు చూసి వున్నాడు.

భూపతిని, ఆ పక్కనే వున్న పిల్లని చూడగానే అధికారికి సంగతి తెలిసి పోయింది. చచ్చిపోయిందనుకున్న పిల్లి, బతిక వుండడం కంటబడగానే ఆయనకు కలిగిన ఆనందం అంతా యింతా కాదు. ఇక తాను యిప్పట్లో భార్యకు, భయపడ వలసిన పని లేదు !

ఆయన రక్షకభటులకేసి కళ్లెర్ర చేస్తూ చూసి, " ఈయన ఎంతోకాలంగా నాకు తెలుసు. గొప్ప మర్యాదస్థుడు, పెద్ద మనిషి. ఈయన్నా మీరు మాంత్రికుడూ, దొంగ అంటూ చెరసాలలో పెట్టింది ! ఊ, యిక్కణ్ణించి కదలండి !" అంటూ హుంకరించాడు.

రక్షకభటులు బెంబేలు పడిపోతూ అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోగానే, చెరసాల అధికారి భూపతిని విడుదల చేసి, పిల్లని ఆప్యాయంగా చేతుల్లోకి తీసుకుని, " మా కన్నతల్లి ప్రాణదాతలు మీరు ! మీ ఋణం ఎలా తీర్చుకోవాలో బోధపడడం లేదు. బంగారంలాంటి మీ పనసకాయ నా అన్నది.

తెంచరపాటువల్ల గోతి పాలయింది. ఈ డబ్బుతో మీ అవిడకు మంచి పనస పండు కొనుక్కు వెళ్ళండి." అంటూ వద్దన్నా వినకుండా బలవంతంగా భూపతి చేతిలో పది రూపాయలు పెట్టాడు.

భూపతి పరమానందంపడిపోతూ అక్కడినుంచి బయలుదేరి, బజారులో మంచి పనసపండు కొని, ఇంటి దారి పట్టాడు.

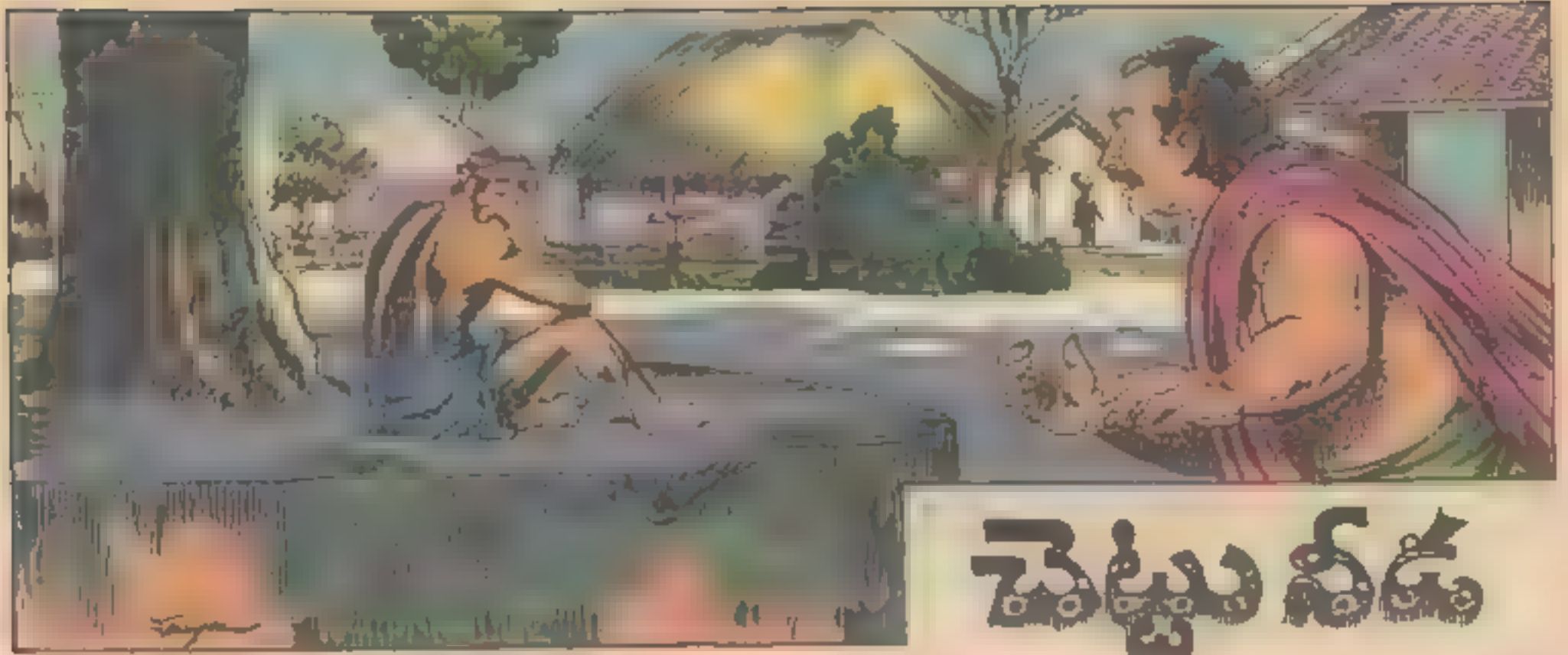
అతడు ఇల్లు చేరగానే, వాకిట్లో పొరుగింటి మంత్రసాని పుల్లమ్మ ఎదురుపడి, " రాత్రంతా కనిపించలేదు. ఎక్కడికి వెళ్ళావు?" అని అడిగింది చిరుకోపంగా.

ఎం చెప్పాలో తోచని భూపతి, " మా అవిడ కోసం పనసపండు తెచ్చేందుకు వెళ్ళాను." అన్నాడు.

ఈ జవాబుకు పుల్లమ్మ నవ్వి, " ఇక పనసపండుతో పనిలేదు. నీ భార్య, యీ తెల్లవారుగట్ల పనసపండులాంటి జాబును కన్నది. లోపలికి రా, చూద్దువుగాని !" అన్నది.

చెట్టు నీడ

ఒక గ్రామంలో ఒక ఆసామి ఇంటి ముందు పెద్ద చెట్టుండేది. వేసవికాలంలో దాని నీడలో చల్లగా ఉండేది. ఆసామి అప్పుడప్పుడూ అక్కడికి వచ్చి కూచుంటూ ఉండేవాడు.

ఒకనాటి మధ్యాహ్నం ఆయన భోజనం చేసి చెట్టు కింద కూచోటానికి వచ్చేసరికి అక్కడ ఒక అలగావాడు కూచుని ఉన్నాడు.

“ఇదేమిటి? నిన్నిక్కడ ఎవరు కూచో నిచ్చారు? పద, పద!” అని ఆసామి అలగావాణ్ణి ఆదిలించాడు.

“ఎందుకు, బాబూ, అలా కోప్పడతారు? ఎండ జాస్తేగా ఉంది. నీడలో చల్లగా ఉందని కూచున్నాను!” అన్నాడు అలగావాడు మర్యాదగా.

“అదేమీ కుదరదు. ఈ చెట్టు నా చెట్టు. నేను దీనికి ఎన్నో ఏళ్ళుగా నీళ్ళు

పోసి పెంచి ఇంత చెట్టు చేశాను. అందు చేత దీని నీడ కూడా నాదే!” అన్నాడు ఆసామి.

“అలా చెప్పరేం: అయితే ఒక పని చేయండి. ఈ నీడ నాకు అమ్మండి. డబ్బిస్తాను!” అన్నాడు అలగావాడు.

డబ్బు మాట వినేసరికి ఆసామికి అశ పుట్టుకొచ్చింది. “సరే, అమ్ముకాను. ఏమిస్తావు?” అన్నాడాయన.

బేరం జరిగింది. ఇద్దరు ముగ్గురు దారే పొయ్యేవాళ్ళ సమక్షంలో అలగావాడు ఆసామికి డబ్బిచ్చి చెట్టు నీడను తను కొనేనుకున్నాడు.

అది మొదలు అలగావాడు రోజూ వచ్చి చెట్టు నీడను కూచుంటూండేవాడు; దారిన ఎరిగున్న వాళ్ళవరన్నా పొతూంటే వాళ్ళను కూడా పిలిచి నీడలో కూచో బెట్టేవాడు. అలా వచ్చిన వాళ్ళ వెంట

పశువులుంటు అవి కూడా హాయిగా నీడలో
చేరేవి.

ఇది చాలక, నీడ కొన్న అలగావాడు
మరొక పని చేయ నారంభించాడు. ఆ
చెట్టు నీడ ఎక్కడెక్కడ పడేదో అక్కడి
కల్లా వెళ్ళేవాడు. సమయాన్ని బట్టి,
ఋతువునుబట్టి, ఆ చెట్టు నీడ ఆసామి
ఇంటి ఆవరణలోనూ, పంచలోనూ, పడక
గదిలోనూ, నడవల్లోనూ పడేది. అలగా
వాడు మొహమాటం లేకుండా నీడపడిన
చోటకల్లా వెళ్ళి తిష్టవేసేవాడు.

ఇదంతా చూసి ఆ సామికి మండి
పోయింది. "ఏయ్, మా దొడ్లోకి, వసారా
లోకి, గదిలోకి వచ్చి కూచునేటందుకు
నీకేం హక్కున్నది?" అని ఆయన
అలగావాణ్ణి గద్దించి అడిగాడు.

"బాబుగారూ, నేను మీ చెట్టునీడను
డబ్బుపోసి కొనుక్కున్నాను. అది ఎక్క
డెక్కడ పడుతుందో అక్కడల్లా కూచో
టానికి నాకు హక్కున్నది!" అన్నాడు
అలగావాడు.

ఆసామి రుసరుసలాడాడు. కాని తాను
చెట్టునీడను వాడికి అమ్మినమాట నిజమే.

ఒకరోజు ఆసామి ఇంట ఏదో అక్కర
అయింది. చుట్టాలనూ, బంధువులనూ
పిలిచి విందు చేస్తున్నాడు. వారంతా
భోజనం చేసే చోట చెట్టునీడ పడింది.
సమయానికి అలగావాడు చక్కా వచ్చి,
ఆ నీడలో కూచున్నాడు. వచ్చిన అతిథు
లకు ఇదేమీ అర్థం కాలేదు. "పిలవని
పేరంటంగా వచ్చి ఈ మనిషి ఎవరో
ఇక్కడ చతికిలబడ్డాడేమిటి?" అని వారు
ఒకరినొకరు ప్రశ్నించుకున్నారు.

అలగావాడు తాను నీడ కొనుక్కున్న
వైనమంతా వాళ్ళకు చెప్పేశాడు.

ఈ వింత సంగతి వింటూనే అక్కడ
వున్న అతిథులందరూ గొల్లున నవ్వారు.

ఆసామికి నలుగురిలోనూ తల తీసేసి
నట్టయింది.

ఆ మర్నాడే ఆయన తన కుటుంబంతో
సహా ఆ గ్రామం విడిచి, మరో దూర
గ్రామానికి వెళ్ళిపోయాడు.

సుగ్రీవుడు కిష్కింధకు రాజై, వారి కుమారుడు అంగదుణ్ణి యువరాజును చేసి, రాచకార్యాలన్నీ అప్పజెప్పి, తాను సుఖాల్లో తేలుతూ రాముడి సంగతి మరిచాడు. లక్ష్మణుడు విల్లెక్కు పెట్టి కిష్కింధకు వెళ్ళాడు. హనుమంతుడు రామకార్యం నెరవేర్చడం తక్షణకర్తవ్యంగా సుగ్రీవుడికి బుద్ధిచెప్పాడు.

వానరులను నాలుగు దిక్కులకూ సీతజాడ తెలుసుకు రమ్మని సుగ్రీవుడు అజ్ఞాపించాడు. అంగదుడు, హనుమంతుడు, జాంబవంతుడు మొదలైనవారంతా దక్షిణదిశకు బయలుదేరుతున్నప్పుడు, రాముడు తన వేలిఉంగరాన్ని తీసి హనుమంతుడికి సీతకు ఆనవాలుగా యిమ్మని యిచ్చాడు.

దక్షిణ సముద్రతీర ప్రాంతం చేరుకొని వానరులు, "జటాయువు రావణుడు సీతనెత్తుకొని దక్షిణంగా వెళ్ళాడని చెప్పాడేగాని, ఎటు మళ్ళాడో, ఎక్కడ దాచాడో, ఏం చేశాడో ఎవరికి తెలుసు?" అని అనుకుంటూండగా, వానరులను ఆహారంగా కబళిద్దామనుకుంటున్న జటాయువు అన్న సంపాతి అనే పర్వతాకారంగల రెక్కలులేని పక్షి మెల్లగా నడుస్తూ వచ్చింది.

ఒకప్పుడు సంపాతీ, జటాయువు సూర్యమండలానికి ఎగురుపందెం వేసుకున్నారు. జటాయువు ఎగరలేక విరమించాడు. సంపాతి ఎగిరి రెక్కలు కాల్చుకున్నాడు. దక్షిణ సముద్ర తీరాన

అవిటివాడై పడిపోయి ఎలాగో దొరికిన ప్రాణుల్ని తిని బ్రతుకుతున్నాడు.

సంపాతి వానరుల వలన జరిగినదంతా తెలుసుకొని, అంగదుణ్ణి వీపున ఎక్కించుకొని నిటారుగా లేచి దూరదూరాల్లో సముద్రానికి అవల ఉన్న లంకను చూపించాడు.

శతయోజన పర్యంతమైన సముద్రాన్ని లంఘించి లంకను చేరగలవా డెవడు? అనుకున్నారు వానరులు.

హనుమంతుడికి అతని శక్తిసామర్థ్యాలు అతనికి తెలియకుండా, బాల్యంలో ఆల్లరి చేయగా ఋషులు శాపం పెట్టారు. అది తెలిసిన జాంబవంతుడు, "హనుమంకా!

నువ్వు అవలీలగా సముద్రాన్ని లంఘించి రామకార్యం నెరవేరుస్తావు!" అని ఎరుక చేశాడు.

అప్పుడు హనుమంతుడు రాముణ్ణి ధ్యానించి నేలను తన్ని ఆకాశానికి ఎగిరాడు.

మారుత సముద్రాన్ని లంఘిస్తూండగా, అతడి శక్తియుక్తుల్ని పరీక్షించడానికి దేవతలు నురసను పంపారు.

దేవతాస్త్రీ ఆయిన నురస భయంకర రాక్షసాకారంతో నోరావులించి హనుమంతుణ్ణి ఎదుర్కొంది. హనుమ శరీరాన్ని పెంచాడు. నురస కూడా పెరిగింది. హనుమంతుడు యింకా పెరిగాడు. నురస మరింత, మరింత పెరిగి మ్రింగవచ్చింది. హనుమంతుడు చప్పున సూక్ష్మాతి సూక్ష్మంగా తగ్గిపోయి, నురస నోట్లో దూరి, పెరిగిపోయి దాన్ని చిల్చుకొని బయటపడి ఎగిరి వెళ్ళాడు. నురస దేవతాస్త్రీ రూపంతో వెళ్ళిపోయింది. దేవతలు హనుమంతుణ్ణి క్లాఘించారు.

హనుమంతుడు అలా ఎగురుతూండగా సముద్రంలో పడిన అతని నీడను రాహువు తల్లి సింహాక అనే జలరాక్షసి ఫట్టుకొని లాగసాగింది. హనుమంతుడు తన్నేదో కిందినుంచి వెనక్కు లాగుతున్నదనిపించి కిందికి చూశాడు. సింహాకను పిడిగుద్దులతో చంపేశాడు.

హనుమంతుడు ఆవరోధాలన్ని
జయించి, అలా అకాశాన వెళ్తుండగా
సువర్చల అనే సాగరకన్య చేపరూపంతో
నోరు తెరిచి ఆశ్చర్యంగా చూస్తూండగా
హనుమంతుడి చెమట బిందువెకటి
పడింది. చేప మింగింది. అందువల్ల
సువర్చల గర్భం ధరించి మత్స్యవల్లభుడు
అనే కుమారుణ్ణి కన్నది.

ఒకప్పుడు ఇంద్రుడు పర్వతాలకు
ఉండే రెక్కలను వజ్రాయుధంతో నరుకు
తూండగా, హిమవంతుడి కుమారుడైన
మైనాకుడు భయపడి సముద్రంలో
దాక్కున్నాడు.

హనుమంతుడిని చూసి మీదకు వచ్చి,
"అంజనేయా, కాస్త నాపై వాలి సేద
దేరమని అభ్యర్థిస్తున్నాను." అన్నాడు.

మైనాకుడి మాట కాదనకుండా హను
మంతుడు, కొద్దిక్షణాలు మైనాకపర్వతం
మీద కాలుమోపి తిరిగి రివ్వున ఎగిరాడు.

హనుమంతుడు మేరుపులాగ లంకను
చేరాడు.

లంకానగరాన్ని పరిరక్షించే లంకానగర
దేవత లంకిణి, హనుమంతుడి అగమ
నాన్ని గుర్తించి, భీకరాకృతితో శూలా
న్నెత్తి పొడవబోయింది.

హనుమంతుడు సూక్ష్మరూపంతో
తప్పించుకొని, లంకాద్వారాన్ని దాట

బోయాడు. లంకిణి హనుమంతుణ్ణి
ఈగను పట్టినట్లు గుప్పెట్లో పట్టింది.
హనుమంతుడు లంకిణి అరచేతిని కరి
చాడు. లంకిణి వదిలేసింది. దాని అర
చేయి రక్తం కారుతూన్నది.

హనుమంతుడు ఒక్క ఉదుటున
లంఘించి పిడికిలితో లంకిణి గుండె మీద
గుద్దాడు. ఆ ముష్టిఘాతంతో లంకిణి
దిమ్మరపోయి పడిపోయింది.

లంకిణి తేరుకొని అంజనేయుడికి
నమస్కరించి, "ఎప్పుడైతే నేను యిలా
కూలిపడకానో, అ నాటితో లంకకు వినాశ
కాలం పడుతుందని నాకు, బ్రహ్మ
చెప్పాడు. కాపంవల్ల నేను కుద్రదేవతగా

యిలా లంకా నగరాన్ని యిన్నాళ్ళూ కాపలా కాస్తూ వచ్చాను. నేను వెళ్ళి పోతున్నాను. యిక నీవు వెళ్ళు!" అని చెప్పి గంధర్వస్త్రీ రూపంతో అకాకానికి ఎగిరి అంతర్ధానమైంది.

హనుమంతుడు లంకా నగరం ప్రవేశించాడు. మణిదీపాలతో, ఎత్తైన సౌధాలతో కన్నులు మిరుమిట్లు గొలుపుతున్న లంకా వైభవానికి ఆశ్చర్యపోయాడు.

హనుమంతుడు సూక్ష్మరూపంతో సీత కోసం నగరమంతా వెతికాడు. రావణాసురుడి అంతఃపుర భవనాలన్నీ వెతికాడు. మందోదరిని సీత అనుకొని భ్రమపడి పొరపాటు గ్రహించాడు.

సీత జాడ ఎక్కడా లేదు. అలా వెతుకుతూ అశోకవనం చేరుకున్నాడు. అక్కడ రామనామ స్మరణ విన్నాడు.

ఒక చంద్రశిలా నిర్మిత మంటపంలో సీత రాముణ్ణి తలంచుతూ శోకిస్తూన్నది.

ఆ మంటపం చుట్టూరా పెద్ద బళ్లెలు, కత్తులు మొదలైన ఆయుధాలు పట్టుకొని రాక్షసస్త్రీలు కాపలా ఉన్నారు.

మంటపం చేరువనే ఉన్న శింశుపావృక్షం ఎక్కి హనుమంతుడు కొమ్మల మాటున కూర్చుని చూస్తున్నాడు.

సీత మంటపం నుండి వచ్చి, పక్కనున్న అశోక చెట్టు కింద కూర్చున్నది.

రావణుడు పటాటోపంగా అశోకవనం లోకి వస్తున్నాడు. అతని వెనక దేవ, గంధర్వ, నాగ, యక్ష, రాక్షస, మానవ సుందరీమణులు గుంపులు, గుంపులుగా అతడి వైభవాన్ని కీర్తిస్తున్నారు.

రావణుడు అశోకవృక్షం దగ్గరికి వచ్చి, "ఓ, సీతా! ఇప్పటికైనా, నా మాట విను! క్షుద్ర మానవుడైన రాముణ్ణి నమ్ముకోకు. రాముడు లంకా చేరగలడనేది కల్ల!" అన్నాడు.

సీత ఒక గడ్డిపరకను పెరికి దానితోనే, "ఓ, రావణా! నీ ప్రగల్భానికి, బలవైభవాలకీ నేను లొంగుతాననేది కల్ల! నీవు దొంగవు! నిన్ను శిక్షించడం రాజైన

రాముడికి కర్తవ్యధర్మం. దశకంఠ శోషగా వాగకు. రాముడు నిన్ను పరి మార్చక ముందే, నీ ముచ్చటలన్నీ తీర్చుకో! అంతఃపురానికి వెళ్ళు. త్వర లోనే నీకు అంత్యకాలం!" అన్నది.

రావణుడా మాటలకు పెద్ద గండ్ర కత్తి తీసి, "నిన్ను ముక్కలుగా నరుకు తాను!" అన్నాడు.

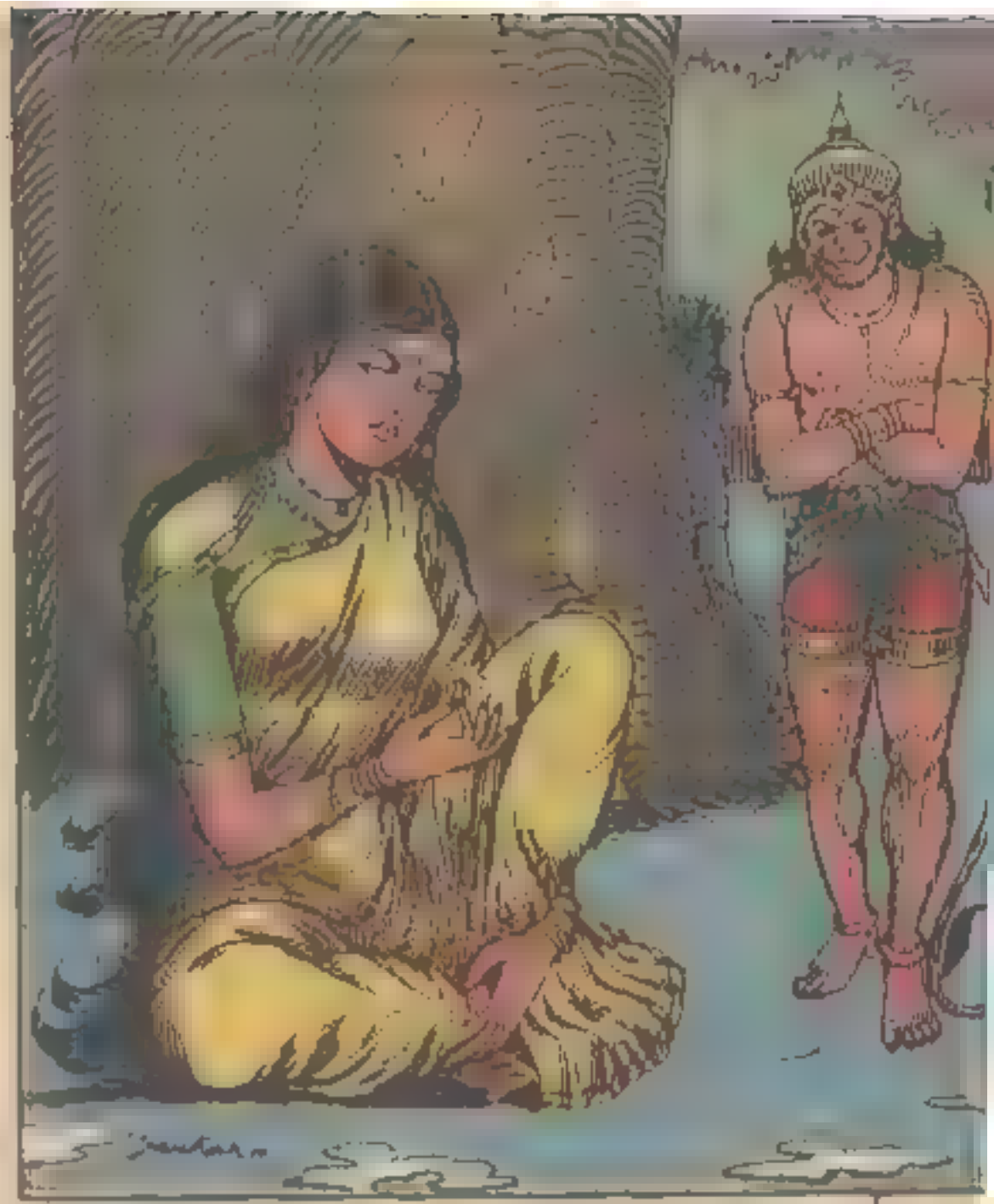
"అలా చేయవు! నా అంతట నేను, నీకు లొంగిపోతానని అనుకుంటున్నావు. రాముడి భార్య, రావణుడి ప్రకాప వైభవా లను చూసి లోబడిపోయింది అనిపించు కోవాలని, నీ దురహంకార దురాశాంక్ష!" అన్నది సీత.

"ఔను! మా రాక్షస వనితకు జరిగిన పరాభవానికి, అదే సరియైన ప్రతీకారం! అదే నా పట్టుదల!" అన్నాడు రావణుడు.

"కాదు! నువ్వు రాముడిని ఎదుర్కొని జయించి, నన్ను తీసుకుపోవలసింది. నువ్వు పిరికివాడవు. మాయలు పన్ని చోర వృత్తిని అవలంబించావు. రాముడు నిన్ను సంహరించాలి! ఇది నా పట్టుదల!" అన్నది సీత.

రావణుడు రుసరుసలాడుతూ వెళ్ళాడు.

హనుమంతుడు రాక్షస స్త్రీలు లేని సమయం చూసి, చెట్టు దిగి, సీతకు రాముడి ఉంగరాన్ని యిచ్చాడు. చుక్కలు

తల పూవులుగా పెరిగిన తన విశ్వరూపం చూపించి, తన వీపున కూర్చుంటే రాముడి దగ్గరకు చేరుస్తానన్నాడు.

"అది సక్రమం కాదు; రాముడు రావణుడిని సంహరించి నన్ను విడిపిం చాలి! అంతవరకు సీత అశోకవనంలో శోకంలోనే ఉంటుందని రాముడితో చెప్పు!" అని చెప్పి సీత తన పాపిట నున్న చూడామణిని తీసి, రాముడికి యిమ్మని హనుమంతుడికి యిచ్చింది.

హనుమంతుడు తన రాక తెలియాలని నుండరమైన అశోకవనాన్ని ధ్వంసం చేశాడు. చంపవచ్చిన జంబుమాలిని, అక్షియుడిని, వేలాది రాక్షసుల్ని చంపాడు.

రావణుడి పెద్ద కుమారుడు ఇంద్రజిత్తు బ్రహ్మస్తాన్ని ప్రయోగించాడు. బ్రహ్మపట్ల గౌరవంగా క్షణకాలం హనుమంతుడు అస్త్రానికి బద్ధుడై, రావణుడికి ముఖాముఖి బుద్ధి చెప్పాలని కట్టుబడి రావణ సభకు వెళ్ళాడు.

రావణుడు ఎత్తైన సింహాసనం మీద నుంచి, కింద ఇనుప గొలుసులతో బందిగా వున్న హనుమంతుణ్ణి వంగి పరిహాసంగా చూశాడు.

హనుమంతుడు మేను పెంచి గొలుసులు తెంచుకొని, రావణుడి తల తన్నే ఎత్తున తన తోకను పెంచి, చుట్ట చుట్టుకొని దానిపై కూర్చున్నాడు.

హనుమంతుడు, "ఓయీ, రావణ రాక్షసరాజా! నేను రాముడి దూతను. రాముడు కోతులనే మహావీరులుగా నడిపించి, నీ లంకను ముట్టడించగల సమర్థుడైన మానవశ్రేష్ఠుడు. బలమున్నదని గర్వించకు. బలవంతమైన సర్పము చలిచిమలచేత ఏ విధంగా చస్తుండో, నీకు చెప్పనవసరం లేదు. నీతను రాముడికి అప్పగించి మన్నించమని వేడు!" అని చెప్పాడు.

రావణుడు పట్టరాని అగ్రహంతో కత్తి తీశాడు. విభీషణుడు రావణుడితో, "దూతను చంపకూడదు, అది పౌరుషం అనిపించుకోదు!" అన్నాడు.

రావణుడు, "అలాగైతే, యీ వానరుడి తోక పొగరు అణిగేలా గుడ్డలు చుట్టి చమురుపోసి కల్చండి!" అని ఆజ్ఞాపించాడు.

రాక్షసభటులు హనుమంతుడి తోకకు గుడ్డలు చుట్టినకొద్దీ తోక పెరిగిపోతూనే ఉంది. చమురు చాలలేదు. నిప్పంటించారు. హనుమంతుడు శరీరం పెంచి సింహనాదం చేసి ఛెంగున ఎగిరాడు.

కాలుతున్న తోకను గిరగిరా తిప్పతూ, సాధాల మీంచి దూకుతూ, లంకా పట్టణాన్ని అగ్నికి అహుతి చేశాడు. అతనికి అగ్ని చల్లగా తోచింది అర్పడానికి వీలు

కాకుండా లంకా దహనం జరిగింది. రావణుడి అంతఃపుర సౌధాలు కాల్చి పోయాయి. మంటల్లో చాలామంది రాక్షసులు చచ్చారు. విభీషణుడి మందిరం మాత్రం చెక్కు చెదరలేదు.

హనుమంతుడు అశోకవనంలో సీత క్షమంగా ఉండడం చూసి, రివ్యూన ఎగిరి సముద్రంలో తోకను ముంచి మంటలార్పు కొని, చూడామణిని పట్టుకొని రాముడి ముందు వాలాడు.

రాముడు చూడామణిని చూసి, సీతను చూసినట్లుగా గుండెలకు హత్తుకొన్నాడు.

హనుమంతుడు అంతా చెప్పాడు.

రాముడు హనుమను ఆలింగనం చేసు కొని, "హనుమా! చూసి రమ్మంటే కాల్చి వచ్చావన్నమాట! నీవంటివాడు అండ ఉండగా, నేను సాధించలేని దంటూ ఉండదు. సీతకూ, నాకూ సంధానకర్తవై, అనందం చేకూర్చిన నీవు బుద్ధిమంతుడవు, అనంద సంధాతవు, కీర్తిమంతుడవు ఔతావు!" అన్నాడు.

రాముడు కోదండాన్ని ఎత్తి పట్టుకొని, సీత చెప్పినట్లుగా రావణసంహారానికి దీక్షకంకణం కట్టుకున్నాడు.

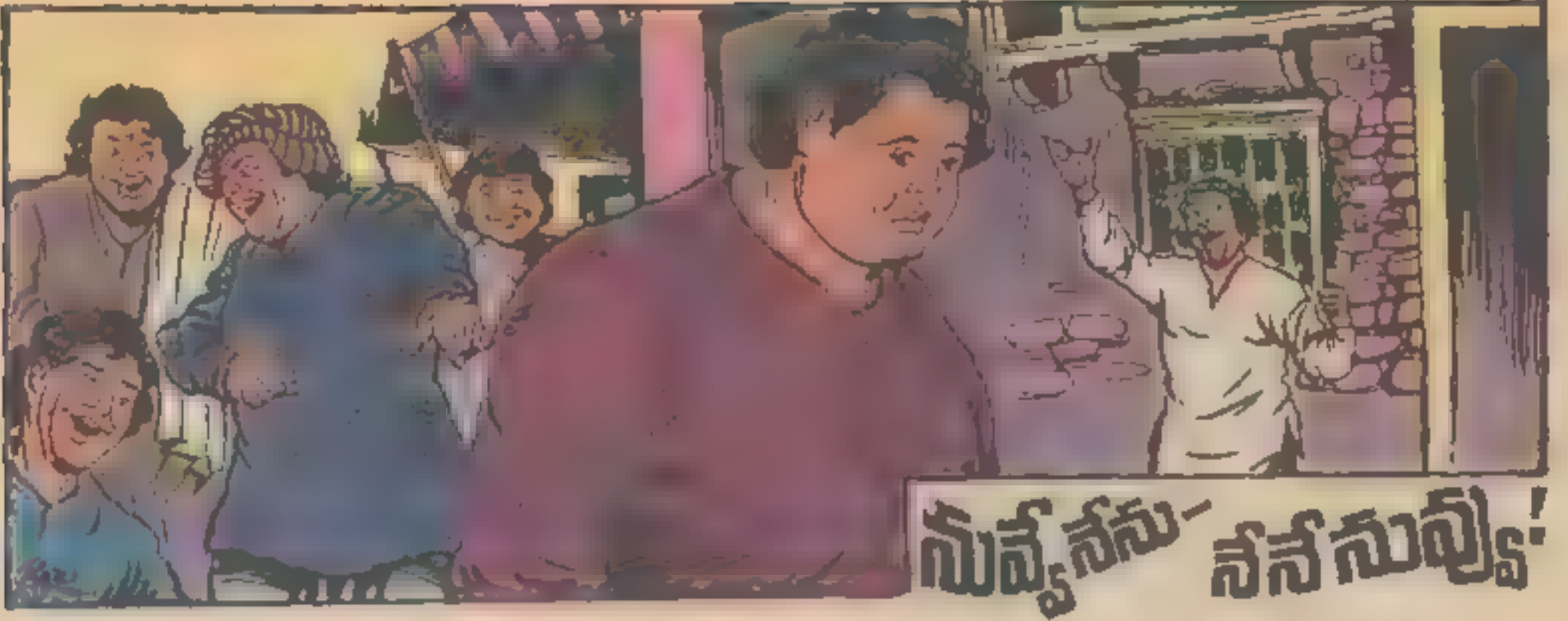
విభీషణుడు రావణుడికి సవతి తమ్ముడు. రాముడితో వైరం పెట్టుకో వద్దనీ, సీతను సగౌరవంగా తీసుకెళ్ళి, రాముడికి అప్పగించి, లంకానగరాన్ని, లంకావాసుల్ని కాపాడమని చెప్పాడు.

"నీ ఒక్కడి పట్టుదల, మూర్ఖతపల్ల రాక్షసకులానికే ముప్పుతేవడం అన్యాయం!" అని విభీషణుడు చెప్పిన దానికి, రావణుడు మండిపడి, "ఓరీ, పిరికిపందా! నువ్వు రాక్షసకులంలో తప్ప పుట్టావు! శూర్పణఖకు చేసిన పరాభవం రాక్షస జాతికంతటికీ పరాభవం అని తెలుసుకో! నువ్వు కులద్రోహివి! వెంటనే లంక వదిలి వెళ్ళిపో! మళ్ళీ కనిపించావో, నిన్ను చిత్రవధ చేస్తాను!" అన్నాడు.

విభీషణుడు తన అనుచరులతో లంక వదిలిపెట్టాడు.

గువ్వేనను- నేననువు!

సోమయ్యకు పాతిక సంవత్సరాలు నిండ గానే, ఉన్నట్టుండి లావెక్కడం ప్రారంభించాడు. అతడెంత లావెక్కిపోయాడంటే, జనం అతడేమైనా అనుకుని పోతాడేమో అన్న శంక కూడా లేకుండా, అతడి ముఖం ఎదటే నవ్వసాగారు.

సోమయ్య వైద్యుడి దగ్గిరకు వెళ్ళి, తను లావు తగ్గే ఉపాయం ఏదైనా చెప్పమన్నాడు. "రోజూ రెండు కోసుల దూరం అగకుండా పరిగెత్తు. నెల రోజుల్లో సన్నబడిపోతావు," అన్నాడు వైద్యుడు.

రెండుకోసులదూరం అంటే, నలుగురూ నడిచే బాటలోనే పరిగెత్తాలి. సోమయ్య ఒకరోజు అలాగే చేశాడు. దారిపొడుగునా అతడికి జనం ఎదురయ్యారు. అతడి పరుగు చూసి చాలామంది నవ్వారు.

ఆ నవ్వేవాళ్ళలో ఒకడు సోమయ్యను ఎందుకలా పరిగెడుతున్నావని అడిగి,

సంగతి తెలుసుకున్నాడు. మర్నాడు సోమయ్యకు నిన్నటికంటే, ఆ రోజు దారి పొడుగునా ఎక్కువమంది జనం కనిపించారు.

ఇది పనికాదనుకుని సోమయ్య తెల్లవారు జామునే లేచి పరుగెట్టాలనుకున్నాడు. ఒకరోజు అలాగే చేశాడు! ఒక రిద్దరు దారిలో కనిపించినా, లోగడలాగా నవ్వేవాళ్ళు ఎక్కువ కనిపించలేదు. కాని, తెల్లవారుజామున లేవడం అతడికి చాలా యిబ్బందిగా తయారయింది. ఆ సమయంలోనే అతడికి గాఢంగా నిద్ర పడుతున్నది.

సోమయ్య మళ్ళీ వైద్యుడి దగ్గిరకు వెళ్ళి, "పరుగెట్టడం, చాలా కష్టంగా వున్నది; అది నావల్ల కాదు. ఇంకా సులభమైన ఉపాయం ఏదైనా వుంటే చెప్పండి," అని అడిగాడు.

“అదెంత భాగ్యం! అహారం మితంగా తీసుకో. రోజూ ఒక లోటా పాలు, మరొక లోటా పళ్ళరసం, నిమ్మకాయంత మజ్జిగ అన్నం. ఇలా తిన్నావంటే, నీ లావు తగ్గి పోవడానికి రెండు నెలలు చాలు.” అన్నాడు వైద్యుడు.

సోమయ్య, వైద్యుడు చెప్పినట్టే రెండు రోజులు చేశాడు. ఆ రెండు రోజులకే అతణ్ణి ఎక్కడలేని నీరసం పట్టుకున్నది. తిండి కోసం మొహం వాచిపోయాడు. కొంత చిక్కిపోయిన మాట నిజం. అయితే సోమయ్య మూడో రోజున మామూలుగా భోజనం చేశాడు. తిరిగి మనిషి మామూలుగా అయిపోయాడు.

సోమయ్య వెంటనే వైద్యుడి దగ్గరకు పోయి, “రెండు రోజులు మితంగా తిన్నాను; బాగా చిక్కిపోయాను. మూడో రోజున అగలేక మామూలుగా భోజనం చేశాను. మళ్ళీ మామూలుగా లావెక్కి పోయాను. ఇలా అయితే ఎలా? పూర్తిగా చిక్కి, అలాగే వుండిపోవాలంటే, ఎన్నాళ్ళు మితంగా తినాలి?” అన్నాడు.

“ఎన్నాళ్ళేమిటి? నువ్వు బతికున్నాళ్ళూ యిలాగే మితంగా తినాలి. ఎప్పుడైతే మామూలుగా తినడం ప్రారంభిస్తావో, అప్పుడు వెంటనే మళ్ళీ లావెక్కడం ప్రారంభమవుతుంది. అది నీ శరీర తత్వం!” అన్నాడు వైద్యుడు.

“బతికున్నాళ్ళూ తిండి లేకుండా మాదిపోవడం, నావల్ల కాదు. ఇంకేదైనా ఉపాయం వుంటే చెప్పండి,” అని సోమయ్య ప్రాధేయపడ్డాడు.

“నా దగ్గర ఒక మందున్నది. అది వాడి చూడు!” అంటూ వైద్యుడు, సోమయ్యకు పది గుళికలు యిచ్చి, రోజూ ఒక్కొక్కటి చొప్పున ఉదయమే వేసుకోమన్నాడు.

మర్నాడు సోమయ్య ఒక గుళిక మింగాడు. గొంతంతా భగ్గుమన్నది. నాలుకపై అదొకరకం మంట పుట్టింది. ఆ రోజంతా అతడేం తినలేకపోయాడు.

గుళికలో బలవర్థకాహారం ఏమైనా వున్నదేమో, అతడికి నీరసం మాత్రం రాలేదు.

మర్నాటికి సోమయ్యకు నాలుక మంట కొంచెం తగ్గినట్టనిపించింది. కాని, మళ్ళీ గుళిక మింగగానే యథాప్రకారం నాలుక మండసాగింది. ఆ రోజు కూడా అతడేమీ తినలేకపోయాడు. అసంతృప్తిగా వున్నప్పటికీ సోమయ్య, వైద్యుడిచ్చిన గుళికలన్నీ మింగాలనుకున్నాడు.

ఆ రాత్రి సోమయ్య ఇంటికి ఒక మరుగుజ్జువాడు వచ్చాడు. వాడు పొరుగుూరు వెళుతూ, వాన కారణంగా సోమయ్య అతిథ్యం కోరాడు. సోమయ్య అతడికి మర్యాద చేసి, మంచి భోజనం పెట్టాడు. తాను మాత్రం ఏమీ తినలేదు.

“నువ్వు చాలా మంచివాడివి. ఇలాంటి అతిథ్యం నాకెవ్వరూ యివ్వలేదు. కాని, నాతో కలిసి నువ్వు భోజనం చేయక పోవడం చాలా బాధగా వుంది,” అన్నాడు మరుగుజ్జు.

అప్పుడు సోమయ్య, మరుగుజ్జుకు తన కథ చెప్పాడు.

అంతా విని మరుగుజ్జు, “నీ సంగతి సరే! నువ్వు కావాలనుకుంటే సన్నబడ వచ్చు. మరి నా సంగతేమిటి? నన్ను పొడవాటివాడుగా చేయగల వైద్యమేలేదు. అంతా నా మరుగుజ్జుతనం చూసి నవ్వు

తున్నారు. నేనేం చేయాలి?” అని అడిగాడు.

“అవును, పాపం! నీది, నా కంటే కూడా పరమ దీనస్థితి,” అన్నాడు సోమయ్య జాలిగా.

“నువ్వనే పరమ దీనస్థితి నాది కాదు; నీది!” అన్నాడు మరుగుజ్జు.

“అదెలా?” అన్నాడు సోమయ్య ఆశ్చర్యంగా.

“నువ్వు లావుగా వుండడంవల్ల, నీకు వచ్చిన నష్టమేముంది? అన్ని పనులూ బాగానే చేసుకోగలుగుతున్నావు. అయితే, అందరూ నిన్ను చూసి నవ్వుతున్నారని, సన్నబడాలనుకుంటున్నావు. అంటే, నిన్ను

చూసి నవ్వేవాళ్ళ కోసం, నువ్వు శ్రమ పడాలనుకుంటున్నావన్న మాట! మరి, నీది దీనస్థితి కాక మరేమిటి?" అన్నాడు మరుగుజ్జు.

"అయితే, నిన్ను చూసి ఎవరైనా నవ్వితే, నీకు బాధగా వుండదా?" అని అడిగాడు సోమయ్య.

"మొహమాటపడకుండా ఒక సంగతి చెప్పు! నా ఆకారం చూసి చాలామంది నవ్వుతారు. వాళ్ళతోపాటు నువ్వు నవ్వుతావా లేదా?" అన్నాడు మరుగుజ్జు.

సోమయ్య ఆ మాట నిజమేనని ఒప్పుకున్నాడు. "అలాగే, నీ ఆకారం చూసి నవ్వేవాళ్ళతో, నేనూ నవ్వుతాను. అవునా?" అన్నాడు మరుగుజ్జు.

"అంతేగదా మరి! నీ ఆకారం చూసి నాకూ, నా ఆకారం చూసి నీకూ నవ్వురావడం సహజం." అన్నాడు సోమయ్య.

"అదీ సంగతి! ఇప్పుడు మన సమస్యల పరిష్కారానికి ఎంత సులువైన మార్గం వున్నదో చెబుతా విను. ఎవరైనా

నిన్ను చూసి నవ్వారనుకో, అప్పుడు నువ్వే నేననుకో. నన్ను చూసి ఎవరైనా నవ్వినప్పుడు, నేనే నువ్వనుకుంటాను. ఇంక బాధేముంది?" అన్నాడు మరుగుజ్జు నవ్వుతూ.

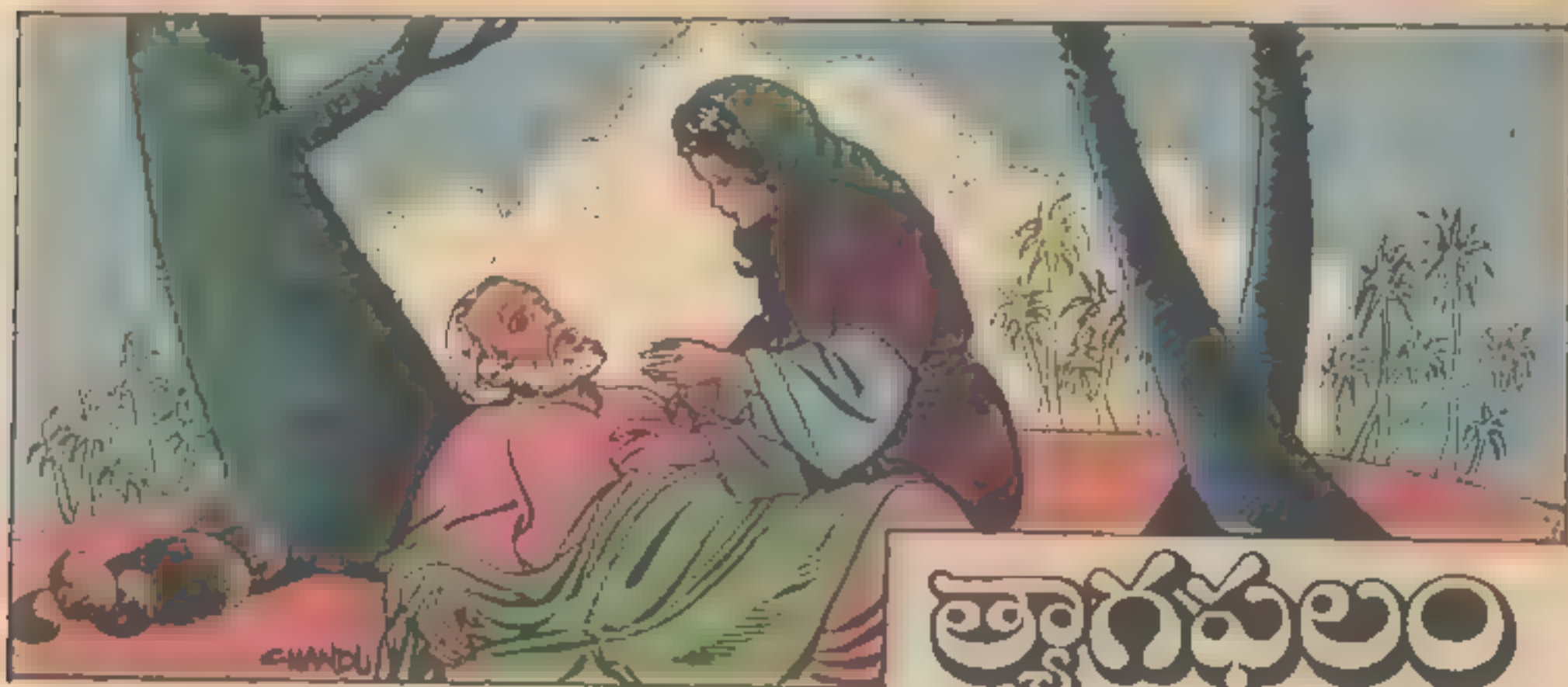
మరుగుజ్జు మాటల్లో ఎంతో నిజం వున్నదనిపించింది, సోమయ్యకు. ఆరోగ్యం బావున్నప్పుడు ఎవరో చూసి నవ్వారని మన శరీరాన్ని బాధ పెట్టుకోవడం ఎందుకు? ఆహార పానీయాలపట్ల వున్న ఇష్టాన్ని చంపుకోవడం ఎందుకు?

సోమయ్య, మరుగుజ్జుకు నమస్కరించి, "నీకు ఆతిథ్యం యివ్వడం, నాకు మేలే అయింది. నువ్వు మహా జ్ఞానిలా హితబోధ చేశావు. ఇంక నాకు ఏ సమస్యలూ లేవు," అన్నాడు.

■ తర్వాత సోమయ్య లావు తగ్గలేదు కానీ, ఆతణ్ణి చూసి నవ్వే జనం క్రమంగా తగ్గిపోయారు. ఎదటివాడికి బాధ కలిగించలేనప్పుడు, అలా నవ్వడం ఎవరికి యిష్టం వుండదు.

త్యారథులం

ఇరాక్ దేశంలోని ఒకానొక ప్రాంతంలో, ఒక చిన్న రాజ్యం వుండేది. ఆ రాజ్యాన్ని యువకుడైన రాజుగారు పాలిస్తుండేవాడు. అతడికి తన రాజ్యంలో బిచ్చగాళ్ళు లేకుండా చేయాలన్న చక్కటి ఆలోచన కలిగింది.

రాజు రాజ్యంలోని అన్ని ప్రాంతాలకూ తన ఉద్యోగులను పంపాడు. వాళ్ళు పని చేయగల శక్తివున్న వాళ్ళందరికీ పనులు చూపించారు. ముసలితనం, అంగ వైకల్యంలాంటి వాటివల్ల, పనిపాటులు చేయలేనివారికి సత్రాలుపెట్టి, ఉచితంగా భోజనసౌకర్యాలు ఏర్పరిచారు.

రాజు ఇంతమంచి ఏర్పాట్లు చేసినా, భోజనసత్రాల నుంచి కొందరు పారిపోయి బిచ్చమెత్తడం ప్రారంభించారు. ఇది చూసి రాజు మండిపడ్డాడు. ఆయన రాజ్యంలో బిచ్చగాళ్ళకు ధర్మంచేసే

వాళ్ళ చేతుల్లో ఒకటి నరకబడుతుందని చాటింపు వేయించాడు.

ఒకనాడు రాజుగారి చెల్లెలు తన మేన మామను చూడబోయి, రాజభవనానికి తన ఇద్దరు చెలికత్తెలతో తిరిగి వస్తున్నది. దారిలో వాళ్ళకు ఒక ఉద్యానవనం కనిపించింది. అందరూ అక్కడి చెట్లనీడలో విశ్రమించడలిచారు. అది భోజనం వేళకావడంతో, రాజు చెల్లెలు తన చెలికత్తెలకు రెండేసి రొట్టెలు యిచ్చింది.

చెలికత్తెలలో ఒకతె ఉద్యానంలో నీళ్ళ కోసం వెతుకుతూ, ఒక చెట్టుకింద పడివున్న ఒక ముసలివాణ్ణి చూసింది. వాడు నీరసంవల్ల లేవలేనిస్థితిలో వున్నాడు.

చెలికత్తె వాణ్ణి సమీపించి, "ఎందుకలా పడివున్నావు?" అని అడిగింది.

ముసలివాడు ఆయాసపడుతూ, "అమ్మా, నేనొక తీర్థయాత్రికుణ్ణి.

దొంగలు నా దగ్గర వున్నదంతా దోచుకున్నారు. ఆ తరువాత జ్వరం వాతపడ్డాను. ఇప్పుడు దానినుంచి కోలుకున్నానుగాని, ఆకలితో ప్రాణం కడబట్టింది." అన్నాడు.

చెలికత్తెకు ముసలివాడిపై జాలి కలిగింది. ఆమె తన దగ్గరవున్న రెండు రొట్టెలనూ వాడికివ్వబోతున్నంతలో వెనుకనుంచి రాజుగారి చెల్లెలు కోపంగా తేకపెట్టింది.

చెలికత్తె బెదిరిపోతూ వెనుదిరిగి చూసింది. రాజు చెల్లెలు గబగబా ఆమెను సమీపించి, "నీకంత పొగరా? ఎవరికి బిచ్చం పెట్టకూడదన్న రాజాజ్ఞ నీకు తెలియదా?" అన్నది కనురుకుంటూ.

"రాకుమారీ, నాకు రాజాజ్ఞ తెలియక, పోలేదు. ఆయన రాజ్యంలో బిచ్చగాడనే వాణ్ణి లేకుండా చేయాలనుకోవడం మంచిదే. ఆ బిచ్చగాళ్ళలో చాలామంది దొంగలూ, సోమరిపోతులూ. కాని, యీ ముసలివాడు బిచ్చగాడు కాదు, తీర్థయాత్రికుడు. దొంగల కారణంగా అంతా పోగొట్టుకుని, ఆకలితో అలమటించి పోతున్నాడు." అంటూ రొట్టెలను ముసలి వాడికిచ్చింది చెలికత్తె.

"ఏదో కుంటిసాకుతో రాజాజ్ఞా, నా ఆజ్ఞా కూడా ధిక్కరిస్తున్నావన్నమాట!" అని రాజుగారి చెల్లెలు రాజభవనం చేరుతూనే, చెలికత్తె ఎవడోబిచ్చగాడికి రొట్టెలు ధర్మం చేసినట్టు రాజుతో చెప్పింది.

"అయితే, దాని చెయ్యి ఖండించక తప్పదు," అని, రాజు చెలికత్తెను భటులకు అప్పగించాడు. వాళ్ళు ఆమెను తీసుకుపోయి ఒక చెయ్యి నరికారు.

భటులు చెలికత్తెను తమవెంట తీసుకుపోతున్న సమయంలో రాజు ఆమె ముఖం కేసి చూశాడు. ఆ అందం, నిర్భయత్వం, ప్రశాంతతా అతణ్ణి బాగా ఆకర్షించినై. కాని, నలుగురూ పక్షపాతం చూపాడని భావించవచ్చున్న భయంతో, తన ఆజ్ఞను ఉపసంహరించుకోలేకపోయాడు. ఆ రాత్రి అతడికి పశ్చాత్తాపంతో నిద్రపట్టలేదు.

మర్నాడు రాజు తన అంతరంగికుల ద్వారా చెలికత్తెను గురించి వాకబు చేశాడు. అందరూ ఆమె అందచందాలను గురించేకాక, ఆమె ఎలాంటి దయాగుణం గలదో, ఉత్తమురాలో అతడికి చెప్పారు. ఇంకా వివాహం కాని రాజు, వారంతిరక్కుండానే మొండిచెయ్యి చెలికత్తెను వివాహం చేసుకున్నాడు.

ఈ వివాహం రాజు చెల్లెలికి పెద్ద కోప కారణం అయింది.

రాణి అయిన తరవాతకూడా చెలికత్తె, రాజు చెల్లెలిపై పగ సాధించాలన్న ప్రయత్నం చేయలేదు. కొంత కాలం గడిచింది. ఆమె గర్భవతి అయి, ఒక కుమారుణ్ణి కన్నది. ఇది, రాజు చెల్లెలికి, రాణిపై మరింత ద్వేషం కలిగించింది.

ఒకసారి రాజు ఏవో పనులమీద కొద్ది నెలల పాటు నగరంలో లేకపోవడం జరిగింది. ఇది అదనుగా తీసుకుని రాజు చెల్లెలు, తన చెలికత్తెలలో దుష్టస్వభావులైన వాళ్ళ సాయంతో రాణి మంత్రగత్తె అని పుకార్లు లేవదీసింది. ఆమె మంత్రగత్తె కాకపోతే, మొండిచేతి దానిని రాజు ఎలా వివాహం చేసుకుంటాడు? అని వాళ్ళు పదిమందిలో అనసాగారు.

రాజు ముసలితల్లికి మంత్రగత్తెలంటే తగని భయం. పైగా, మొదటినుంచీ ఆమె

మొండిచెయ్యి పిల్ల తనకు కోడలుకావడం అవమానంగా భావిస్తున్నది. ఈ కారణాల వల్ల ఆమె, రాజభవనం కాపలా కాసే వాళ్ళని పిలిచి, కోడలిని ఎడారిలో ఎక్కడైనా వదిలిపెట్టి రమ్మన్నది. కాపలా వాళ్ళు రాణిని, ఆమె కొడుకునూ తీసుకుపోయి, ఎడారిలో వదిలారు.

అది మధ్యాహ్నం సమయం. దాహం కావడంతో రాణి తన కొడుకును చంకన పెట్టుకుని ఎడారిలో కొంతసేపు తిరగగా, ఆమెకు కొంతదూరంలో ఒక చిన్న నది కంటబడింది. దాహం తీర్చుకునేందుకామె నది దగ్గరకుపోయి, ఒక చేత్తో కొడుకును పట్టుకుని, రెండోచెయ్యి లేనిది

కావడం వల్ల నోటితో నీళ్ళు తాగేందుకు ముందుకు వంగింది.

ఆ సమయంలో ఆమె కొడుకు చేతి పట్టునుంచి జారి నదిలో పడి, ప్రవాహ వేగానికి కొట్టుకుపోయాడు. అది చూసి రాణికి దుఃఖం ఆగలేదు. ఆమె పెద్దగా దుఃఖిస్తూ నది ఒడ్డునే కూర్చున్నది.

కొంతసేపటికి చీకటి పడి, చంద్రోదయమయింది. రాణి దుఃఖంతో నీరసపడి మగతనిద్రలో వుండగా, ఎవరో మృదువుగా, "రాణీ, నీకు పోయిన కొడుకు కావాలని వున్నదా?" అని అడిగారు.

"అవును, తప్పక కావాలి!" అంటూ రాణి కళ్ళు తెరిచి చేతులు చాచింది.

వెన్నెల వెలుగులో కనబడి కనబడనట్టున్న ఒక చిన్న ఆకారం రాణికి కొడుకును అందించింది.

ఒకటి, రెండు క్షణాలు గడిచేంతలో మరొక మృదువైన కంఠస్వరం, "రాణీ, నీవు పోగొట్టుకున్న చేయి తిరిగి రావాలని కోరికగా వున్నదా?" అన్నది.

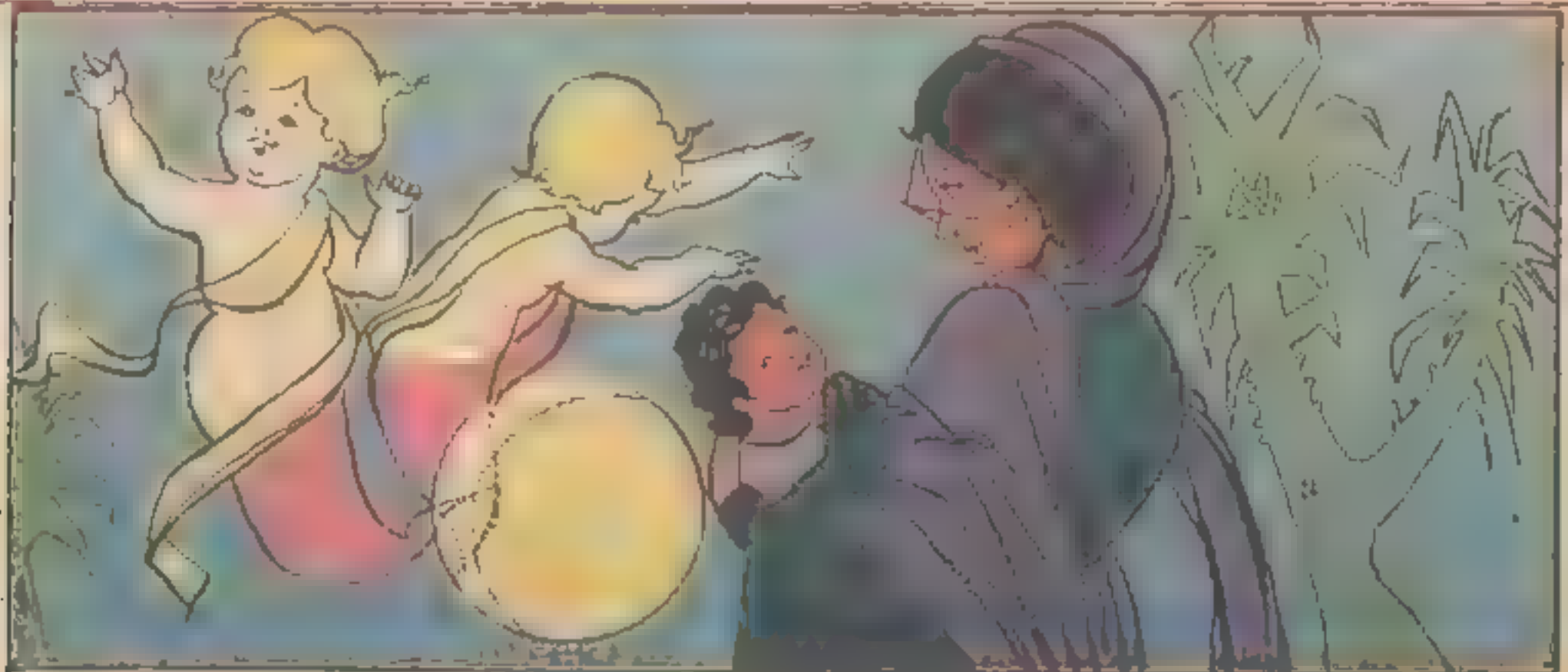
"అవును, నాకు రెండవ చేయి కూడా వుంటే ఎంత బావుండును!" అన్నది రాణి దీనంగా.

ఆ వెంటనే రాణి మొండిచేయి యథాప్రకారం మామూలు చేయిగా మారిపోయింది.

అప్పుడు ఆ ఆకారాలు రెండూ, రాణిని దీవించి, "నువ్వు యిక్కడే వుండు. రాజు తన నగరానికి తిరిగిపోతూ, యీ దారినే వస్తాడు. నిన్ను చూసి అతడు పరమానందం చెందగలడు," అన్నవి.

రాణి ఎంతో ఆశ్చర్యంగా, "నాకు యింతమేలు చేసిన, మీరిద్దరూ ఎవరు?" అని అడిగింది.

"నువ్వు చేసిన త్యాగఫలితంగానే, నీకింతమేలు జరిగింది. అనాడు మరణదశలోవున్న తీర్థయాత్రికుడికి రెండు రొట్టెలిచ్చి, అతడి ప్రాణాలు కాపాడవు. మేమే ఆ రెండు రొట్టెలం!" అని చెప్పి, ఆకారాలు రెండూ చంద్రకాంతిలో కలిసి పోయాయి.

ఉత్తరువులో మార్పు

లిక్షణదేశంలోని ప్రధాననగరాలలో ఒకటైన చావణ్యపురిలో, చీకటిపడిన తరువాత దుండగులూ, బందిపోట్లూ నగరవిధులలో ప్రజలపైబడి దోచుకోవడం, కొట్టడం సాగించారు. దీనితో చీకటి పడ్డాక ప్రజలు నగర విధుల్లో స్వేచ్ఛగా తిరగలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. నగరవాసులు యీ విషయాన్ని, నగరపాలకుడు విరూపాక్షుడి దృష్టికి తెచ్చారు. ఆ మర్నాడే ఆయన చీకటి పడ్డాక ప్రజలు నగర విధులలో తిరగరాదంటూ ఉత్తరువు జారీ చేసాడు.

ఈ ఉత్తరువుపల్ల సాయంకాలం ఆయ్యేనరికి నగరజీవితం స్తంభించిపోవడమే కాక, వర్తకవ్యాపారాలు బాగా దెబ్బతిన్నవి. నగరప్రముఖులు కొందరు రాజధానికి వెళ్ళి, యీ విషయాన్ని మహారాజుకు విన్నవించుకున్నారు.

ఆయన మంత్రిచేత విరూపాక్షుడికి యిలా లేఖ రాయించాడు : దుండగులూ, బందిపోట్ల పల్ల కష్టం కలగకూడదన్న సదుద్దేశంతో, రాత్రిళ్ళు ప్రజలను విధులలో తిరగకూడదనడం మంచిదే. కాని, న్యాయానికి అన్ని వేళల్లోనూ నిర్భయంగా విధులలో తిరగవలసింది ప్రజలు కాని, దుండగులు కాదు! అందుచేత, నువ్వు ప్రజల మీద విధించిన అంక్షలను, నేరస్థులకు మాత్రమే పరిమితం చేస్తూ, ఉత్తరువును నవరించవలసిన అవసరం మాకు కనబడుతున్నది.

ఈ లేఖను అందుకున్న విరూపాక్షుడికి, అందులో వున్న మందలింపు అర్థమయింది. అతడు తక్షణమే నేరస్థులందరినీ పట్టుకోవడానికి తగిన ఏర్పాట్లుచేసి, త్వరలోనే నగరంలో శాంతి భద్రతలు వునరుద్ధరించాడు.

—కమలినీ

హిందూ
రీటా

జాటు అద్భుతంగా ఉండేటట్టు చేసేది రీటా. దానిలో అటువంటి కీర్తి, నువాననా ఉన్నాయి - రోజులు నహజంగా, చక్కగా పెరగ దానికి, చల్లదనానికి, దానికదే సాటి.

రీటా వాడి మీ కురుల సౌభాగ్యాన్ని వృద్ధి చేసుకోండి. మీ రోజులు ఎప్పుడూ, ఒత్తుగా పెరిగి నిగనిగ లారుతూ మెత్తగా ఉంటాయి.

రీటా

నేడే ఒక సీసా కొనండి ప్రతివోటా దొరుకును

హిందూ రీటా పురుషులూ వాడవచ్చును

ఇప్పుడు సూపర్ ఎకానమి (100 ml) పైజాలో కూడా వస్తున్నది.

AVAILABLE AT ALL NEWS-STANDS
Walt Disney's Wonder World

IN
CHANDAMAMA
CLASSICS & COMICS

A New Concept in
Comics from the
house of
CHANDAMAMA

Colourful, Interesting
and Instructive
Comic magazines
in English
and Hindi.

Price:
Rs. 2.50 a copy
Subscription:
Rs. 60 a year

For enquiries Address:
DOLTON AGENCIES, VADAPALANI,
MADRAS-600 026

LIKE TO FLY INTO
THE EXCITING
WORLD OF
ADVENTURE AND
HUMOUR?

DOLTON

**SUPER COMICS
CAN TAKE YOU THERE
EVERY FORTNIGHT!**

**■ COSTS ONLY R.2.00 A COPY -
EVIDENTLY THE MOST EASILY
AVAILABLE COMICS MAGAZINE
YOU'VE EVER READ:**

**ITS 32 FULL COLOUR PAGES TAKE YOU
THROUGH MYSTERY AND EXCITEMENT TO A
RENDEZVOUS WITH THE SUPER HEROES —**

SUPERMAN

DOLTON PUBLICATIONS
MADRAS 600 026

పాఠ

క్రాక్జాక్ - ఎన్నో రుచుల, అభిరుచుల మేట కలయిక

ఈ మృనిదంతూరు కొండరు,
ఉప్పునిదంతూరు మురిక్కొండరు
కానీ అందరూ ఒప్పుకుంటారు
కరకరలాడే కమ్మని గుచ్చిగలదని

పాఠ

క్రాక్జాక్ బిస్కట్

- తియ్యగా, ఉప్పుగా, నోరూరించేలా.

ఈ ప్యాకెట్ మాత్రమే కొనండి.
ఎందుకంటే క్రాక్జాక్ విడిగా
అమ్మబడవు, ఎన్నటికీ.

వరల్డ్ సెలక్షన్
అహమ్మతిని గెలుచుకున్నది